

MASTEROPPGAVE
Master i yrkespedagogikk
November 2018

Yrkesfagelevers og læreres oppfatninger av didaktiske verktøy
brukt i SpaStudy, et internasjonalt samarbeidsprosjekt på
Facebook

Carl-Otto Samuelsen

OsloMet – storbyuniversitetet

Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier

Institutt for yrkesfaglærerutdanning

Forord

Prosessen å skrive oppgaven har fra starten av masterkurset høsten 2013 frem til i dag vært humpete, med høye topper og dype daler. Dette å skrive en masteroppgave skal være en utfordring, sa min tidligere lærer i spesialpedagogikk. Så frustrasjoner og entusiasme har mange ganger gått hånd i hånd og dermed har også min iver etter å få skrevet ned alt jeg har erfart underveis, på en akademisk god måte, trengt mye god veiledning. Denne oppgaven er løst takket være mye god støtte og hjelp underveis fra to veiledere.

Derfor vil jeg takke mine veiledere, Hedvig Johannesen og Johan Houge -Thiis for klare og gode råd underveis. En spesiell takk til Johan som har fulgt meg gjennom de siste 18 månedene med støttende ord og god kritisk veiledning helt frem til nå.

Jeg ønsker også å takke prosjektleder Annica Isacson i LeWiCo / SpaStudy og alle de andre som har vært med i LeWiCo og SpaStudy, både som kollegaer, informanter og elever, fra Finland, Estland og Norge for å ha gitt meg grunnlaget for min forskning.

Alle mine gode kollegaer på Etterstad VGS som har støttet meg, diskutert problemstillinger og forskningsspørsmål, som også har steppet inn for meg ved behov.

Til slutt, men ikke minst, min kjære kone Gun som har vært klippen for meg underveis, uten din støtte hadde aldri denne oppgaven blitt til, tusen takk kjære!

Oslo, oktober, 2018, Carl-Otto Samuelsen

Sammendrag

Yrkesfagene står ovenfor store utfordringer med høyt frafall og sviktende rekruttering. Som yrkesfaglærer er jeg interessert i å få mer kunnskap om hvordan undervisning kan bli mer faglig relevant, praksis rettet og bidra til motivasjon hos elever. I denne oppgaven skal jeg undersøke hvordan pedagogiske og didaktiske grep so ble brukt i del prosjektet SpaStudy i det Nordisk-Baltisk prosjektet LeWiCO (Learning With Companies). Formålet med SpaStudy var å bruke Facebook til å se på digital markedsføring av spa i et samarbeidsprosjekt med yrkesfaglærer og lærere i Estland, Finland og Norge.

Problemstillingen for denne oppgaven var: **Hvilke oppfatninger hadde yrkesfagelever og lærere av bruken av Facebook og FYR i SpaStudy, et internasjonalt samarbeidsprosjekt?**

Forskningsspørsmålene var: Hvordan opplevde yrkesfagelever og lærere deltakelse i SpaStudy prosjektet? Hvilke positive og negative sider hadde bruken av Facebook som et læringsverktøy for yrkesfagelever og lærere? Hva sier yrkesfagelever og lærer om FYR samarbeidet i SpaStudy prosjektet?

Oppgaven benyttet kvalitativ metode. Det ble i 2016 gjort semistrukturerte intervjuer med to elever, to studenter og tre lærere, fra Estland, Finland og Norge som hadde deltatt i SpaStudy.

Gjennom intervjuene kom det frem at både elever og lærere opplevde at SpaStudy hadde mange gode sider, men også noen dårligere sider. Elevene sa at spesielt samarbeidet med elever fra flere land og bruken av Facebook var positivt. Lærerne syntes også samarbeidet gav økt motivasjon hos elevene. Men både elevene og lærerne reflekterte over det at ikke alle elever i klassen fikk være med hele veien. Alle elevene sa at de var positive til bruken av Facebook som læringsverktøy og en lærer sa også at bruken av Facebook virket motiverende for elever. En negativ side med bruken av Facebook var den store mengden kommentarer og at private meldinger kan virke forstyrrende på læringen. I SpaStudy jobbet programfaglærer sammen med Engelsk lærere i alle tre land. I Norge av dette en del av FYR samarbeidet og engelsk lærer uttrykket at FYR samarbeidet var bedre på grunn av SpaStudy. De norske elevene syntes FYR samarbeidet nyt fordi de måtte bruke engelsk som felles språk i SpaStudy.

Denne studien viser at et yrkesrettet internasjonalt samarbeid på engelsk og bruken av Facebook som et didaktisk verktøy oppfattes som positivt og kan bidra til å gjøre yrkesfaglig undervisning mer relevant og motiverende.

Summary - Vocational students' and teachers' perceptions of didactic tools used in SpaStudy, an international collaborative project on Facebook

Vocational education is facing major challenges with high dropouts and failing recruitment. As a vocational teacher, I am interested in gaining more knowledge about how teaching can become more vocationally relevant, practice oriented and motivating for students. In this thesis I will investigate how educational and didactic measures were used in the project SpaStudy in the Nordic-Baltic project LeWiCO (Learning With Companies). The purpose of SpaStudy was to use Facebook to study digital marketing of spas in a collaborative project with vocational students and teachers in Estonia, Finland and Norway.

The aim of this thesis was: What perceptions did vocational students and teachers have of the use of Facebook and FYR in SpaStudy, an international cooperation project?

The research questions were: How did vocational students and teachers experience participation in the SpaStudy project? What positive and negative aspects did Facebook have as a learning tool for vocational students and teachers? What do vocational students and teachers say about FYR cooperation in the SpaStudy project?

The thesis used a qualitative method. Semi-structured interviews were conducted in 2016 with two vocational high school students, two bachelor students and three teachers from Estonia, Finland and Norway who had participated in SpaStudy.

In the interviews, it was found that both students and teachers experienced that SpaStudy had many good aspects, but also some poorer. The students said that especially the cooperation with students from several countries and the use of Facebook was positive. The teachers also found that the collaboration gave increased motivation for the students. But both the students and the teachers reflected that it was negative that not all students in the class participated all the way. All students said they were positive about the use of Facebook as a learning tool and a teacher also said that the use of Facebook seemed motivating to students. A negative side with the use of Facebook was the large amount of comments and that private messages may seem disruptive of learning. In SpaStudy, vocational teachers worked with English teachers in all three countries. In Norway, this was part of FYR cooperation and the English teacher said that FYR cooperation was better because of SpaStudy. The Norwegian students thought that the FYR collaboration was useful because they had to use English as a common language in SpaStudy.

This study shows that vocational international cooperation in English and the use of Facebook as a didactic tool are perceived as positive and can help to make vocational education more relevant and motivational.

Innholdsfortegnelse

FORORD	2
SAMMENDRAG	3
SUMMARY - VOCATIONAL STUDENTS' AND TEACHERS' PERCEPTIONS OF DIDACTIC TOOLS USED IN SPASTUDY, AN INTERNATIONAL COLLABORATIVE PROJECT ON FACEBOOK	4
1. INNLEDNING	9
1.1. MINE FAGLIGE VALG, MITT YRKESLIV OG ETTERUTDANNING	10
1.2. LEWiCO PROSJEKTET	12
1.3. DELPROSJEKT SPASTUDY	13
1.4. PROBLEMSTILLING OG FORSKNINGSSPØRSMÅL	18
1.4.1 <i>Forskningsspørsmål</i>	19
1.4.2 <i>Avgrensning og forklaring av forskningsspørsmålene</i>	19
1.5. OPPGAVENS STRUKTUR	20
2. TEORETISK RAMME OG BEGREPER	22
2.1. LÆRING OG MOTIVASJON	22
2.2. DIDAKTIKK OG DEN DIDAKTISKE RELASJONSMODELLEN	25
2.3. SOSIALE MEDIER I UNDERVISNINGEN SOM ET DIDAKTISK VERKTØY	28
2.4. FYR I KLASSEROMMET KAN GI RELEVANS I YRKESFAGOPPLÆRINGEN	30
3. METODE	33
3.1. KVALITATIV FORSKNINGSMETODE	34
3.2. UTVALG OG REKRUTERING	34
3.3. KVALITATIVT INTERVJU	35
3.4. INTERVJUGUIDE	36
3.5. GJENNOMFØRINGEN AV INTERVJUENE	37
3.6. TRANSKRIBERING	38
3.7. ANALYSE	39
3.8. ETIKK, RELIABILITET OG VALIDITET	40
4. RESULTATER FRA INTERVJUER	41
4.1. HVORDAN OPPLEVDE YRKESFAGELEVER OG LÆRERE DELTAKELSE I SPASTUDY PROSJEKTET?	41
4.2. HVILKE POSITIVE OG NEGATIVE SIDER HADDE BRUKEN AV FACEBOOK SOM ET LÆRINGSVERKTØY FOR YRKESFAGELEVER OG LÆRERE?	45
4.3. HVA SIER YRKESFAGELEVER OG LÆRERE OM FYR SAMARBEIDET I SPASTUDY PROSJEKTET?	48
5. DISKUSJON AV MINE RESULTATER	51
5.1. HVORDAN OPPLEVDE YRKESFAGELEVER OG LÆRERE DELTAKELSE I SPASTUDY PROSJEKTET?	51
5.2. HVILKE POSITIVE OG NEGATIVE SIDER HADDE BRUKEN AV FACEBOOK SOM ET LÆRINGSVERKTØY FOR YRKESFAGELEVER OG LÆRERE?	53
5.3. HVA SIER YRKESFAGELEVER OG LÆRERE OM FYR SAMARBEIDET I SPASTUDY PROSJEKTET?	55
5.4. HVA KUNNE VÆRT GJORT ANNERLEDES	58
6. KONKLUSJON OG VEIEN VIDERE	59
LITTERATURLISTE:	62

Oversikt over figurer

Figur 1 Skjermdump av SpaStudy Facebook siden fra uken 46 (anonymisert)	s 16
Figur 2 Læringens tre dimensjoner (forenkling av Illeris, 2012, s 313)	s 23
Figur 3 Den didaktiske relasjonsmodellen variasjoner	s 27
Figur 4 Den yrkesdidaktiske relasjonsmodellen	s 28

Oversikt over tabeller

Tabell 1 Oversikt over gjennomføring / aktiviteten i SpaStudy på Facebook	s 13
Tabell 2 Intervjupersonene fordelt på land, elev/lærer, kjønn og alder	s 35
Tabell 3 Kategorier brukt i analysearbeidet	s 39

Forkortelser og uttrykk som brukes

EL = Elektrofag

FYR = Fellesfag, yrkesretting og relevans

FF = Felles fag – her som Engelskfaget

HiOA = Høgskolen i Oslo og Akershus

iTs = Its Learning – læringsplattformen i Osloskolen

K06 = Læreplanverket for grunnskolen og videregående skole

LeWiCo = Learning With Companies – 3 årig prosjekt finansiert av NordPlus

PF = Programfagene – her som Service og samferdsel

NSD = Norsk senter for forskningsdata

PTF = prosjekt til fordypning faget som fra høst 2016 har endret navn til YFF

RM = Restaurant og matfag

SE = Service og samferdsel

SER = Studiespesialisering med reiseliv som fag.

SpaStudy = ett delprosjekt i LeWiCo der elever og studenter fra tre land deltok og hadde Facebook som felles arbeidsplattform, med engelsk som språk.

TIP = Teknikk og industriell produksjon

VGS = Videregående skole

VTC = Vocational Training Centre

YFF = Yrkesfaglig fordypning, et 6 timers fag

WWW = World Wide Web

Tabell over vedlegg

Vedlegg 1: Intervjuguide semistrukturert (elever og lærere)

Vedlegg 2: Intervjuguide semistrukturert på engelsk

Vedlegg 3: Kvittering på melding om behandling av personopplysninger

1. Innledning

Mange av diskusjonene og medieoppslagene om dagens yrkesfagutdanning, handler om høyt frafall og sviktende rekruttering til yrkesfagene. Det er skrevet om at yrkesfagene står overfor store utfordringer og det derfor er viktig å sette fokus på utvikling av fagopplæring (Nyen og Tønder, 2014). Jeg er som yrkesfaglærer interessert i å få mer kunnskap om hvordan jeg kan bidra til læring hos elever som står i fare for å falle fra. Gjennom de siste 12 årene som yrkesfaglærer, har jeg selv erfart at det å bruke mer praktisk erfaring gjennom prosjektarbeid og å ha en god dialog mellom lærer og elev, kan gi motivasjon for læring hos elevene.

I denne masteroppgaven skal jeg undersøke hvordan pedagogiske og didaktiske grep blant annet Facebook, som vi valgte å bruke i et Nordisk-Baltisk prosjekt «Learning With Companies» (LeWiCo) kan ha påvirket motivasjonen for læring blant de elever som deltok. Elever fra Estland, Finland og Norge deltok i 2013 i LeWiCo, som tilrettela for bruk av Facebook som en felles arbeidsplattform, engelsk som arbeidsspråk inn i programfagene, som totalt gav en god fellesfaglig og yrkesrettet relevans (FYR samarbeid).

Digitale og sosiale medier er noe som brukes mye av unge i dag. Skolen i dag forventer at elevene skal bruke digitale plattformer, som for eksempel It`s Learning eller Fronter, for å få med seg informasjon fra skolen. Min egen erfaring fra klasserommet, viser at flere elever ikke bruker It`s Learning eller Fronter, da de syns dette er tungvint og utdatert. Men jeg ser at mine elever er mer aktive på sosiale medier som Facebook, Twitter, Instagram og Snapchat. Derfor er jeg interessert i å se nærmere på om man kan og bør bruke sosiale medier som et didaktisk verktøy for å gjøre undervisningen mer relevant for dagens elever. Under trekker jeg frem ett lite utdrag fra Krokan sin bok, hvor han påpeker hvorfor det er viktig å være åpne for endringer i skolehverdagen som lærer, følge med i utviklingen utenfor skolen, slik at vi kan legge til rette for elevene får en bedre læreprosess. «Og ikke minst om hvilke konsekvenser massive erfaringer med digitale tjenester har for en av de viktigste egenskapene som vi tradisjonelt har vært vant til å verdsette som grunnleggende for gode læreprosesser: evnen til konsentrasjon. Sosiale medier skaper nye arbeidsbetingelser, og dem må vi lære å utnytte» (Krokan, 2012, s. 91).

I resten av innledningen skal jeg si noe om min bakgrunn og mine yrkesfaglige erfaringer, introdusere LeWiCo prosjektet og delprosjektet SpaStudy, og presentere min problemstilling og masteroppgavens oppbygging.

1.1. Mine faglige valg, mitt yrkesliv og etterutdanning

Min yrkesfaglige bakgrunn er fagbrev som kokk fra Sandefjord kokk og stuertskole 1978. Før jeg startet som student på HiOA i 2006, på yrkesfaglærer utdanningen i restaurant og matfag (RM), har jeg jobbet som kokk, kjøkkensjef og vært selvstendig næringsdrivende. Min oppvekst var på en liten familiedrevet veikro, med camping hytter og mange turister, spesielt på sommeren. Jeg fikk der tidlig erfaring av hvordan man kan, gjennom praktisk jobbing lære seg et yrke. Dette har påvirket min interesse for restaurant, mat, reiselivsfagene, service og økonomi. Under siste år på bachelor studiet, fikk jeg undervise på RM avdelingen på Etterstad VGS. Da jobbet jeg som matematikk lærer for kokkeklassene, gjennom hele skoleåret og som vikar på kjøttfag i perioder. Høsten 2009 var det ikke noen ledig stilling for meg på RM, derfor begynte jeg å undervise på service og samferdsel linjen (SE) der det fantes en ledig stilling.

Min arbeidsplass er fortsatt Etterstad VGS, som er en ren yrkesfaglig skole, med lange og gode tradisjoner å utdanne yrkesfaglige elever. Skolen har 4 avdelinger: teknikk og industriell produksjon (TIP), restaurant og matfag (RM), elektrofag (EL) og service og samferdsel (SE). Min avdeling er service og samferdsel (SE). På SE har vi ikke samme mulighet som på flere av de andre avdelingene å ta elevene ut av det vanlige klasserommet, for å kunne jobbe praktisk og yrkesrettet. Det er kun faget i yrkesfaglig fordypning (YFF) tidligere prosjekt til fordypning (PTF). Dette er organisert som et 6 timers fag pr uke, der elevene er periodevis ute i bedrifter. Tiden de er ute er fordelt på 1 termin og 2 termin, dette utgjør totalt 22 dager i skoleåret, resten av timene i faget, er skriftlig dokumentasjon og rapport. Derfor er SE elevene ofte kun i klasserommet, som også er vårt «verksted». Dette betyr at vi er svært mange timer i klasserommet i løpet av et skoleår.

En ting jeg oppdaget tidlig som lærer var elevers fortvilelse over skoledager fylt med forelesning etter forelesning og flere elever hadde problemer med å holde fokus i timene. Konsekvensen av dette ble at jeg valgte å planlegge og gjennomføre ungdomsbedrifter i klassen. Mine elever fikk dermed muligheten til å jobbe praktisk,

rettet mot et mål som var å selge en vare eller tjeneste. Det er mye fagteori som elevene må kunne for å gjennomføre produktutvikling, markedsføring og økonomi. Dersom elevene får mulighet til å knytte sammen fagteori og praktiske erfaringer, gir dette elevene mulighet til å få erfaringsbasert læring.

Som hjelp til å undervise fagteori på en mer praktisk måte, bruket jeg den didaktiske relasjons modellen i planleggingen av min undervisning. Timeplanen i faget var laget slik at vi fikk jobbet sammenhengende i 6 timer, to dager i uken. Elevene måtte laste skriftlig dokumentasjon (fagteori) inn og ut av «rommet» i Fronter. Siden Fronter begrenser muligheten til at flere samtidig jobber med ett dokument, ble dette problematisk. I tillegg var det vanskelig å jobbe godt i grupper da noen elever ofte kom for sent, eller ikke orket å jobbe samtidig med de andre. Dette viste seg å skape en dårlig stemning i gruppen og elevene ble lett frustrerte på hverandre. Med disse erfaringene som bakgrunn, har jeg flere ganger senere valgt å la elevene samarbeide på en felles Facebook side eller med en blogg. Her kan man lage en gruppeside, så alle har tilgang på alt hele tiden. Facebook siden er alltid oppdatert og de elever som ønsker kan også jobbe hjemmefra. Ved å jobbe på denne måten har jeg tilrettelagt for samarbeid, elevene følte mer ansvar og solidaritet. Dette økte motivasjon blant elevene og la til rette for bedre mestring og et godt læringsmiljø for denne klassen.

De utfordringer jeg møtte de første skoleårene, resulterte i at jeg startet på spesialpedagog studiet. Under disse to årene i spesialpedagogikk studiet, lærte jeg svært mye om elevers utfordringer. En av bøkene vi brukte, var Terje Ogden sin bok om sosial kompetanse og problematferd. Der han sier at: «En av skolen oppgave er: å fremme elevenes læring og utvikling gjennom skoleorganisasjonen, læreplan og pedagogisk praksis. Skolen viktigste forebyggende innsats handler om å forbygge at elever kommer til kort eller mislykkes med sin skolegang» (Ogden, 2009, s. 93). Da boken blant annet tar opp dette temaet, altså motvirke frafall, ble den en viktig bok for meg under dette studiet og den er det fortsatt. Den gav meg muligheten til få en bedre og bredere forståelse for elever med utfordringer og hjelper meg slik at jeg kan tilrettelegge bedre for alle elever.

Høsten 2012 (året før jeg starter på min master) ble Etterstad VGS invitert med i ett Nordisk – Baltisk prosjekt «Learning With Companies» (LeWiCo). Og det er fra dette prosjektet min masteroppgave har sitt grunnlag, da spesielt mot SpaStudy som var et

delprosjekt skoleåret 2013 / 2014. Siden LeWiCo er styrt fra Finland, ble jeg representant for skolen, da min kone er finsk og jeg har god kjennskap til den finske kulturen og det finsk svenske språket.

1.2. LeWiCo prosjektet

Prosjektet Learning With Companies (LeWiCo 2012 – 2015) var finansiert av Nordplus (Isacsson, 2016). Hovedfokus til LeWiCo prosjektet var en kritisk evaluering og deling av erfaring med læring med bedrifter i yrkesfaglig reiselivsutdanning i tre land.

Prosjektet hadde følgende mål:

- 1) presentere, demonstrere og kritisk evaluere læring i samarbeid i og med bedrifter
- 2) utvikle nye former og forum for læring i og med bedrifter
- 3) lære med og av hverandre og utvikle arbeidslivsintegret pedagogikk
- 4) skape innovativt læremateriell og utfyllende samarbeid.

Målgruppen til LeWiCo var elever, studenter, lærere på yrkesskoler og yrkeshøgskoler med interesse for innovative, pedagogiske og praktiske løsninger i Norden og Estland.

I prosjektet deltok følgende yrkesskoler og yrkeshøgskoler/universitet:

- Haaga Helia, avdeling for yrkeslærer utdanningen i Helsinki, Finland. Der leder for LeWiCo gruppen, Annica Isacsson jobber som forskningsleder.
- Haaga Helia Borgå campus, 3 årig studie for hotell og reiseliv.
- HiOA Kjeller, fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier, Kurt Stokke.
- Etterstad Videregående skole, avdeling for Service og samferdsel, Carl-Otto Samuelsen, Oslo.
- Võru Vocational Training Centre (Voru VTC), senter for videregående utdanning inne reiseliv i Võru, Siret Lillemäe, Estland (Tourism and catering)
- Tartu University, yrkesfaglærer utdanningen, rektor Hasso Kukemelk, Tartu, Estland

I LeWiCo prosjektet sitt første møte i Helsingfors, fant vi ut at en felles interesse var, reiseliv og spesielt markedsføringen av spa hoteller. Som en del av prosjektet besøkte elevene flere spa anlegg i nærheten av skolene. Her i Oslo, Norge ble Color Line fergene sine spa avdelinger valgt. Videre ble Hotel Haikko Manor & Spa, valgt i Borgå, Finland og Kubija Hotel and Nature Spa, i Võru, Estland. I samarbeid med lærer kollegaer på Etterstad VGS, valgte vi ut elever som var interessert i markedsføring, spa og reiseliv. Elevene gjennomførte forbrukerundersøkelser på de valgte spa anleggene i løpet av skoleåret 2012 - 2013. Resultatene ble presentert i mars måned, på yrkeshøgskolen i Borgå, Finland. Under evalueringen av dette første delprosjektet, bestemte prosjektgruppen seg for å planlegge det neste delprosjektet, SpaStudy.

1.3. Delprosjekt SpaStudy

Elevenes forbrukerundersøkelser på spa ble brukt for å utvikle SpaStudy. På LeWiCo sitt tredje møte i 2013 på Võru VTC, Estland, ble SpaStudy planlagt i detalj (Tabell 1). Formålet med SpaStudy var å se på digital markedsføring av spa, mer spesifikk hvordan spabedrifter i Estland, Finland og Norge, bruker sine websider, video og sosiale medier i sin markedsføring.

Tabell 1: Oversikt over gjennomføring / aktiviteten i SpaStudy på Facebook

2013	
Uke 44	<ul style="list-style-type: none"> - SpaStudy introduseres i klassene - Videoklipp av hvert par
Uke 45 & 46	<ul style="list-style-type: none"> - Postings på Facebook, 2 pr uke - Kommentar av andre, minst 4 og 2 par
Uke 47	<ul style="list-style-type: none"> - Gjennomgang av alle postings og kommentarer
Uke 49	<ul style="list-style-type: none"> - Ett par fra hvert land utpekes som vinnere av gruppen.
2014	
Uke 7	<ul style="list-style-type: none"> - Vinnere møtes i Tartu, Estland.

Prosjektgruppen bestemte å bruke Facebook som digital plattform for å dele og analysere data. Valget med å bruke sosiale medier som didaktisk verktøy, var også styrt av at elever i dag er opptatt av direkte oppdateringer og bruker aktivt sosiale medier. Styrken til sosiale medier er at oppdateringer skjer i øyeblikket, men samtidig gir disse fleksibiliteten med at alt ligger klart og venter, frem til man har tid og mulighet til å «svare». I henhold til det vi planla, opprettet Annica Isacson høsten 2013 Facebook gruppen SpaStudy (en hemmelig gruppe med kun inviterte brukere). Vi valgte å lage Facebook gruppen hemmelig på grunn av personvern for oss som lærer og for elevene. I en slik hemmelige gruppe kan ikke deltakerne se hverandres private Facebook oppdateringer. Det er også umulig for utenforstående å komme inn på siden, da det er bare de inviterte som kan bruke den.

Min daværende klasse ble invitert med i SpaStudy samarbeidsprosjektet, klassen diskuterte dette og alle svarte at de ville være med. Etter diskusjon med avdelingsleder fant jeg ut at det var best å bruke timene i fagene markedsføring og salg, pluss engelsk (i september, oktober og februar) til å la elevene jobbe i grupper med SpaStudy. På denne måten fikk vi også samtidig jobbet med FYR (fellesfag, yrkesretting og relevans), dette passet svært godt fordi Etterstad VGS er en av tre FYR knutepunktskoler i Oslo.

SpaStudy prosjektet ga elever og studenter fra tre land mulighet til å bruke sine fagkunnskaper for å vurdere markedsføringen av spaforetak, på de forskjellige sosiale medier i sine hjemland. Oppstart av SpaStudy ble på Etterstad VGS gjennomført i klasserommet, slik ble det også gjort på de andre to skolene i Estland og Finland.

Den første uken (uke 44, se tabell 1) ble prosjektet introdusert for elevene og de ble satt sammen i grupper av programfaglærer, to elever i hver gruppe. Den første oppgaven var å bruke sine egne mobiltelefoner til å filme en kort presentasjonsvideo av hverandre (på engelsk – cirka 2 minutter). Engelsklærer var med for å sikre at alle fikk tydelig og god uttale. Alle videoer ble lastet opp og delt på Facebook siden til SpaStudy, til sammen ble det laget nesten 50 videosnutter. De finske og norske elevene fulgte oppskriften, og laget korte introduksjonsvideoer som par og innenfor 2 minutter. De estniske elevene laget individuelle videoer som var opp til 5 minutter lange med stort

bruk av effekter og lyd. Forskjellen i utføringen av video oppgaven kan ha oppstått på grunn av forskjellige tolkninger av retningslinjene, eller på grunn av at den estniske lærer ikke var med planleggingsmøtet i Vöru. På slutten av uke 44 avrundet vi med at elevene gav poeng til videoene fra de to andre landene (ikke eget land). Poengene ble satt inn i ett regneark av prosjektgruppen. De 6 elever (3 par) fra hvert land som fikk flest poeng, ble valgt ut til å gå videre i samarbeidet. Slik ble det at 6 elever fra Norge, 6 elever fra Estland og 6 studenter fra Finland gikk videre. Disse ble så plassert i 3 blanda grupper med 6 deltakere (2 elever fra Norge, 2 studenter fra Finland og 2 elever fra Estland i hver gruppe). Dermed ble hvert land representert i alle 3 gruppene og da startet samarbeidet på tvers av landegrensene. Resten av elevene i de finske og norske klassene var "tause medlemmer" i prosjektet og var kun med i bakgrunnen. I den estniske klassen jobbet de resterende elevene videre med lokale spa undersøkelser og en egen lukket Facebook gruppe.

De to neste ukene (uke 45 & 46) jobbet mine elever i alle programfagtimene med prosjektet, engelsk lærer var med så mye hun hadde tid. Elevene søkte opp markedsføring på internett og fant frem til spa hotell / anlegg og laget postings på SpaStudy siden som vist under:

X har delt en lenke.

12. november 2013

What do you think about this different marketing video of Långvik Congress Wellness Hotel? They use the Dudesons to attract attention in a funny and different way.

DUUDSONIT liikkuu väärinpäin LÅNGVIKISSA
Ollahan aina silloin tällöön viety meirän työntekijöitä ja...
YOUTUBE.COM

10 Liker

Vis flere reaksjoner

Kommenter

Sett av alle

10

Prosjekt leder, Lærer Finland og 8 andre

Kommentarer

Vis 2 kommentarer til

Y This is awesome 😊 :) I like it - it is short, funny, catchy 😊 :)

1

Administrer

4 å · Liker

Vis flere reaksjoner

X yes it's. The marketing that they have comedy in it and by that way you remember it better

Figur 1 Skjermdump av SpaStudy Facebook siden fra uken 46 (anonymisert)

I skjermdumpen (Figur 1) har student X fra Finland funnet en morsom video fra Långvik Congress og Wellness hotel i Finland. Det var 10 av SpaStudy Facebook gruppe medlemmene som likte dette og alle i gruppen hadde sett den. Elev Y har spesielt kommentert denne markedsføringen, så har student X kommentert igjen og dette ble likt av 4 stykker i gruppen.

I disse to ukene skulle alle gruppene poste 2 ganger i uken, hver sin web link, artikkel, video, web side eller lignende. De måtte også gi argumentasjon på hvorfor de mente at kommunikasjonen i disse markedsføringseksemplene var bra eller dårlig. I tillegg måtte alle par kommentere på de andres postings i gruppen 4 ganger i uken, med en kommentar og ikke bare ”thumbs up”. På denne måten jobbet de 18 elevene og

studentene seg aktivt igjennom markedsførings sider i alle 3 land. Dette gav et stort antall postings, kommentarer og likes.

I Uke 4 i SpaStudy prosjektet, laget to av de finske studentene en tall matrise, basert på alle postings og likes. Vi tre lærere pluss prosjektleder gikk igjennom matrisen og fant ut hvilke elever fra hvert land, som var mest aktive og hadde de beste kommentarene, postings og likes, slik at vi kunne velge ut totalt 6 elever (to fra hvert land) som vinnere. Premien var en tur til Estland og der møtes alle elevene og studentene som vi hadde valgt ut. Som en del av turen, besøkte vi Võru VTC hvor elever og studenter møttes for første gang. Turen fortsatte til Tartu og Tartu universitet, her fikk elever og studenter muligheten til å presentere sitt eget land og skole for hverandre og prosjektgruppen. Etter presentasjonene reiste vi videre inn til Hotel Dorpat i Tartu, hvor alle fikk en tur på spa avdelingen. Den neste dagen jobbet elever og studenter med sin eget oppgave, som var en film om SpaStudy prosjektet. Denne er tilgjengelig her

<https://youtu.be/7GwIHnWAbLY>

Den neste premien for mine elever, var å komme hjem til eget klasserom og få lov til å presentere på engelsk, hva de hadde opplevd denne uken i Estland for de andre elevene. Denne timen hadde de engelsk og lærer fortalte til meg etterpå at dette var den beste timen hun hadde hatt på mange år. Hun fortalte at alle elevene var nysgjerrige og stilte spørsmål, var positive og fulgte med.

Sammen med engelsk lærer hadde vi jobbet underveis i prosjektet med å finne hvilke læreplanmål vi kunne bruke til prosjektet. Vi ble enige om disse som er både fra engelsk og service og samferdsel:

- *Å kunne lese* i service og samferdsel innebærer å samle inn og forstå informasjon som grunnlag for god kommunikasjon mellom kunden og fagarbeideren, og å orientere seg i faglitteratur som grunnlag for problemløsning og utvikling.
- *Å kunne skrive* i engelsk er å kunne uttrykke ideer og meninger på en forståelig og hensiktsmessig måte ved å bruke det engelske skriftspråket. Det betyr å planlegge, utforme og bearbeide tekster som kommuniserer, og som har god struktur og sammenheng. I tillegg er skriving et redskap for språklæring.
- *Muntlige ferdigheter* i service og samferdsel innebærer å utvikle evne til kommunikasjon og presentasjon som grunnlag for service og etablering av gode relasjoner mellom kunden og fagarbeideren.

- *Muntlige ferdigheter* i engelsk er å kunne lytte, tale og samhandle ved å bruke det engelske språket. Det betyr å vurdere og tilpasse uttryksmåter til formål, mottaker og situasjon.
- *Å kunne lese* i engelsk er å kunne skape mening ut fra ulike typer tekster. Det betyr å lese engelskspråklige tekster for å forstå, reflektere over og tilegne seg innsikt og kunnskap på tvers av kulturer og fagfelt.
- *Digitale ferdigheter* i engelsk er å kunne bruke et variert utvalg digitale verktøy, medier og ressurser for å styrke språklæringen, kommunisere på engelsk og tilegne seg relevant kunnskap i engelskfaget. Bruk av digitale ressurser gir mulighet for å oppleve engelskspråklige tekster i autentiske situasjoner, det vil si naturlige, ikke-tilpassede situasjoner. Utvikling av digitale ferdigheter innebærer å innhente og behandle informasjon for å skape ulike typer tekster.
- gjøre rede for servicenivået i virksomheter og kunne gi slik service
- selge et produkt og yte en tjeneste som dekker kundens behov
- lage og formidle skriftlig informasjon og materiell til kunden ved å bruke ulike medier
- bruke gjeldende regelverk for markedsføring og salg i forbrukermarkedet
- bruke digitale medier og ulike salgskanaler i salg og markedsføring
- bruke digitale verktøy til innhenting, bearbeiding og presentasjon av informasjon
- planlegge en reise etter kundens ønsker og forventninger til gode reiseopplevelser

1.4. Problemstilling og forskningsspørsmål

I denne oppgaven skal jeg se på hvordan elever og lærere oppfattet SpaStudy og hva dette internasjonale samarbeidsprosjektet kan ha gjort for undervisningen i programfagene og engelskfaget. Jeg er nysgjerrig på å få vite mer om hvordan og hvorfor de pedagogiske og didaktiske valg som styringsgruppen i LeWiCo tok under planleggingen av SpaStudy kan ha påvirket elever til å gi uttrykke for at dette var motiverende.

Problemstillingen for denne oppgaven er:

Hvilke oppfatninger hadde yrkesfagelever og lærere av bruken av Facebook og FYR i SpaStudy, et internasjonalt samarbeidsprosjekt?

1.4.1 Forskningsspørsmål

Ut fra denne problemstillingen vil jeg tolke hva elever og lærere sier i forhold til følgende forskningsspørsmål:

- Hvordan opplevde yrkesfagelever og lærere deltakelse i SpaStudy prosjektet?
- Hvilke positive og negative sider hadde bruken av Facebook som et læringsverktøy for yrkesfagelever og lærere?
- Hva sier yrkesfagelever og lærere om FYR samarbeidet i SpaStudy prosjektet?

1.4.2. Avgrensning og forklaring av forskningsspørsmålene

- Hvordan opplevde yrkesfagelever og lærere deltakelse i SpaStudy prosjektet?

I intervjuene med elever og lærere som deltok i SpaStudy fortalte de om hvordan de hadde opplevd deltakelsen i prosjektet. Med mer kunnskap om hvordan elevers praktiske deltakelse legger til rette for motivasjon og om hvordan alternativ undervisning kan øke sjansen for deltakelse fra elever, kan man kanskje bidra til at elever fullfører og består.

Totalt var det cirka 90 elever som var med under oppstart av SpaStudy. Prosjektgruppen innså at det var umulig at alle elevene skulle delta aktivt. Derfor valgte vi ut 6 elever fra hvert land var aktive, etter introduksjonsvideoen ble presentert. Resten av elevene var tause medlemmer i prosjektet og bidro med innspill. For å få vite mer om hva elever og lærer mener om en slik utvalgsprosess kan være nyttig for fremtidige prosjekter, velger å jeg sjekke svarene elever og lærere gav i intervjuene. Dette legger grunnlaget for å diskutere resultatene senere og se om jeg kan konkludere hva som er best.

- Hvilke positive og negative sider hadde bruken av Facebook som et læringsverktøy for yrkesfagelever og lærere?

I SpaStudy var Facebook en av de didaktiske verktøyene som ble brukt. Sosiale medier er relativt nytt verktøy og det er viktig å få mer kunnskap om hvordan elever og lærere opplever bruken av disse i skolehverdagen.

- Hva sier yrkesfagelever og lærere om FYR samarbeidet i SpaStudy prosjektet?

FYR samarbeid på yrkesfaglige skoler diskuteres som en metode for å tilrettelegge mer relevant opplæring. Derfor mener jeg at det er viktig å få mer kunnskap om hvordan det kan legges bedre til rette for økt FYR samarbeid.

1.5. Oppgavens struktur

I kapittel 1 har jeg beskrevet min bakgrunn og mine yrkesfaglige erfaringer, introdusert LeWiCo prosjektet og delprosjektet SpaStudy, og presentert min problemstilling og masteroppgavens oppbygging.

I kapittel 2 vil jeg presentere teoretisk bakgrunn og sentrale begreper som kan være med å belyse min problemstilling og som jeg skal bruke når jeg skal drøfte mine funn. Jeg ser på læring og motivasjon og den didaktiske relasjonsmodellen, sosiale medier i undervisningen som et didaktisk verktøy og FYR i yrkesfagopplæringen.

I kapittel 3 vil jeg presentere den kvalitative metoden, semistrukturert intervju med elever og lærere, som jeg har brukt i min forskning.

I kapittel 4 vil jeg presentere resultater fra intervjuene: hvordan yrkesfagelever og lærere opplevde deltakelse i SpaStudy prosjektet, hvilke positive og negative sider bruken av Facebook hadde som et læringsverktøy og hva yrkesfagelever og lærere sa om FYR samarbeidet i SpaStudy prosjektet.

I kapittel 5 drøfter jeg de funn jeg gjorde opp mot yrkesdidaktikk og den yrkesdidaktiske relasjonsmodellen med utgangspunkt i min problemstilling.

MAYP 5900

I kapittel 6 presenterer jeg mine hovedfunn og konklusjon og til slutt vil jeg si noe om spredningstiltak og veien videre.

2. Teoretisk ramme og begreper

I dette kapitlet vil jeg gi en redegjørelse for relevant teori og begreper som kan være med å belyse min problemstilling og bruke når jeg skal drøfte mine funn. Jeg skal se på læring og motivasjon og den didaktiske relasjonsmodellen. Jeg skal også si noe om, sosiale medier i undervisningen som et didaktisk verktøy og FYR i yrkesfagopplæringen.

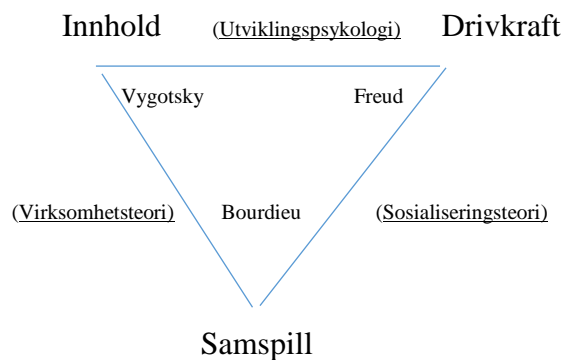
2.1. Læring og motivasjon

Frafall på videregående skole er høyt, spesielt på yrkesfag. Nyere forskning viser at så mye som 45% av elevene ikke har fullført sin yrkesutdannelse etter 5 år (Nyen og Trøen 2014, s. 95-96). En av grunnene til at det er flere elever som dropper ut fra yrkesfagene enn fra studiespesialiserende, kan være at innholdet i undervisningen i yrkesfagene i dag ikke er nok tilpasset til dagens arbeidsliv. Derfor oppleves kanskje undervisningen som lite relevant av dagens elever. Å lære gjennom praksis i arbeidslivet kan være den beste løsningen for å oppnå gode resultatene. Eleven utfører helhetlige arbeidsoppgaver og utvikler både faglig og personlig kompetanse, eleven forstår gjennom refleksjon og dokumentasjon av eget arbeide. (Nilsen og Sund, 2008)

I denne delen om læring og motivasjon vil jeg presentere de teoriene som har gjort inntrykk på meg og bidratt til for forståelse og innvirket på mitt arbeid med denne oppgaven.

Vygotsky sine teorier blir mye brukt i pedagogisk sammenheng. Han ser på læring og utvikling i en sosial og kulturell sammenheng. Hvordan lærer eleven best, dette sies det mye om. I følge Vygotsky lærer vi i samspill med andre og sosiale kompetanse er viktig for menneskets utvikling. Den proksimale utviklingssonen er en definisjon av Vygotsky: «Sonen for den nærmeste utvikling betegner som nevnt rommet mellom det utviklingsnivået barnet allerede har nådd, og det nivået det er på vei i mot. Kunnskap eies først av eleven når den kan reprodusere uten assistanse fra andre og uten bruk av hjelpemidler» (Bråten og Thurmann-Moe, 1996, s. 129). Gjennom samspill og dialog i klasserommet lærer eleven å utvikle sine egne evner og å utvide grensene for egen utvikling.

Illeris (2012) viser til læringens tre dimensjoner, innhold, drivkraft og samspill (figur 2) og hvordan læring kan analyseres ut fra disse. Han viser til at læring alltid og samtidig foregår i et samspill mellom disse tre dimensjoner. Den individuelle tilegnelsesprosessen ligger mellom det innholdsmessige og drivkraftsmessige. Den samspillsmessige dimensjonen dreier seg om de sosiale og samfunnsmessige sidene av læringen. Illeris forsøker å vise hvordan hans læringsforståelse har trukket på bidrag fra forskjellige teoretikere, som Vygotsky og Bourdieu. I denne oppgave er jeg mest interessert i linjen mellom innhold og samspill. Denne linjen blir kalt virksomhetsteori av Illeris og den setter den innholdsmessige læringen i sammenheng med samfunnsmessige forhold.

Figur 2 Læringens tre dimensjoner (forenkling av Illeris, 2012, s. 313)

For at elever skal føle mestring, vise engasjement og oppnå læring blir det viktig å se på læringsmiljøet. I boken «Eleven som aktør» definerer Nordal at et godt og inkluderende læringsmiljø kan gi eleven bedre læring og utvikling. Han sier videre at helse og trivsel blir bedre med et godt læringsmiljø og at elevene utvikler seg personlig og sosialt. (Nordal, 2010)

Nordal skriver om at selve begrepet læringsmiljø og forståelsen for faglig utvikling ofte blir forklart ut fra hvilke resultater elevene presterer faglig. Tidligere var målingsmodellene for læring i skolen brukt for å kunne fastlegge hvor mye av den faglige presentasjonen fra lærer, eleven fikk med seg og kunne gjengi på prøver. Men disse målingene gav lite rom for elevforutsetninger og rammefaktorer på hver enkelt

skole. Nyere forskning viser at det er mange variabler, slik som trivsel, mestringsfølelse, sosialt samspill og relasjon mellom lærer og elev som noen viktige faktorer. (Nordal, 2010)

Læringsprosessen kan sees som tett forbundet erfaringer og motivasjon. Ellen Bjerknes skriver i boken «Learning & counselling» om erfaringsbasert læring (Bjerknes, 2002).

Hun skriver at en del av læringsmiljøet og forståelsen for faget kan ligge i erfaringsbasert læring og referer blant annet til Dewey og hans tanker om «learning by doing» (Fink, 2000), det vil at all læring starter med erfaring. Videre referer hun til Illeris som sier at «Det viktigste elementet i læring er det du kan fra før» (Bjerknes, 2002). Hun skriver også videre i sitt kapittel at erfaring er en subjektiv forståelse av en situasjon man er i. Betydningen av erfaring er delvis bestemt av tidligere individuell læring. Erfaringsbasert læring er en type læring som krever en kombinasjon av handling og refleksjon. Hun betrakter erfaringsbasert læring som å omfavne alle de tre læringsdimensjonene det vil si, den kognitive, den emosjonelle og den sosiale dimensjon (Bjerknes, 2002, s 7-8).

En av grunnbøkene i yrkesdidaktikk tar opp læring gjennom praksis (Nilsen og Haaland, 2013). De sier: «Faglig kompetanse er knyttet til yrkesspesifikke håndverksmessige ferdigheter, teknikker, arbeidsmåter og materiell. Det inkluderer også evne til å konkretisere, planlegge, begrunne, gjennomføre, vurdere og lære av sitt arbeid» (Nilsen og Haaland, 2013, s. 13). Forfatterne trekker frem hvor viktig faglig kompetanse er i arbeidslivet og at læreprosessen i yrkesfagene derfor bør bygge på undervisning som tilrettelegger at elever kan lære gjennom praksis.

Nyere forskning, «Yrkesfaglærere som forskere i et prosjekt om relevant yrkesutdanning», har sett på sammenhengen mellom didaktikk, yrkes- og profesjonsdidaktikk og aksjonsforskning (Hiim og Stålhane, 2018). Hiim og Stålhane mener at i yrkesdidaktikken er undervisning basert på yrkesoppgaver og yrkesfunksjoner. De peker videre på noen av årsakene til at elever ikke får mulighet til å utvikle faglig kompetanse: *«Både lærere og elever i yrkesutdanningen klager over at elevene ikke i tilstrekkelig grad får anledning til å utvikle yrkeskunnskap. Årsakene handler om utilstrekkelig sammenheng mellom utdanningsinnholdet og kunnskapsbehovene i de aktuelle yrkene. Det er mangel på sammenheng og integrasjon mellom ulike fag, ulike læringsarenaer og mellom praktiske og teoretiske deler av*

utdanningsinnholdet. Fellesfagene er ofte i liten grad relatert til de aktuelle yrkene og til yrkespraksis» (Hiim og Stålhane, 2018, s. 139).

Det at fellesfagene oppleves som lite relevante for yrkesfagelevne er også noe som man setter fokus på i utviklingen av de nye læreplanene i yrkesfagene som etter planen innføres skoleåret 2019 / 2020. Kunnskaps- og integreringsminister Sanner er sitert i VG artikkelen fra 5 mars 2018 slik: «- Elevene skal få spesialisering helt fra første skoleår. Vil du bli tømrer, skal du lære mer om tømrerfaget og mindre om alt mulig annet». Han sier videre at næringslivet gir Kunnskapsdepartementet tilbakemeldinger «at elever ikke får nok kunnskap i faget før de blir lærlinger. Det første året bruker elever for mye tid på fag de ikke trenger, fordi elever med svært ulike yrkesfag tar de samme fagene» (Wallenius, 2018).

For læring er motivasjon og det å vekke elevens interesse viktig. For å få deres oppmerksomhet må innholdet i undervisningen være interessant, slik som Illeris sier: «gjennom innholdsdimensjonen utvikles den lærendes innsikt, forståelse og evner – det den lærende vet og forstår og kan. Det vi prøver å oppnå her, er dels å skape mening, det vil si en sammenhengende forståelse av tilværelsens forskjellige forhold (jf. for eksempel Bruner 1999, Wegner 2004), dels å øve opp *mestring* i form av de ferdighetene og måtene å forholde seg på som setter oss i stand til å takle tilværelsens praktiske utfordringer» (Illeris, 2012, s. 45).

2.2 Didaktikk og den didaktiske relasjonsmodellen

I min egen lærer hverdag bruker jeg ofte den didaktiske relasjonsmodellen (Bjørndal og Lieberg, 1978) i planleggingen av undervisningsøkten for å sikre at innholdet i undervisningen forholder seg til de aktuelle læreplanmål, at rammefaktorene er tilstrekkelige for at eleven får tilrettelagt for god læring som igjen kan brukes for meg i en vurderings situasjon.

Begrepet didaktikk brukes gjerne om den del av pedagogikken som har med undervisning å gjøre. Bjørndal og Lieberg (1978) skiller mellom et smalere og bredere didaktikkbegrep: «I samsvar med den vide betydningen av begrepet, blir didaktikken en integrerende pedagogisk disiplin som setter teoretiske synspunkter i relasjon til undervisningsprosessen.» I norsk språkbruk er didaktikk vanligvis brukt synonymt med

undervisningslære og som et verktøy for en lærer i planlegging (Bjørndal og Lieberg, 1978). En definisjon på yrkesdidaktikk er: «praktisk - teoretisk planlegging, gjennomføring, vurderer og kritisk analyse av yrkesspesifikke utdannings, undervisnings- og læringsprosesser i skole og arbeidsliv» (Hiim og Hippe, 2007, s.19).

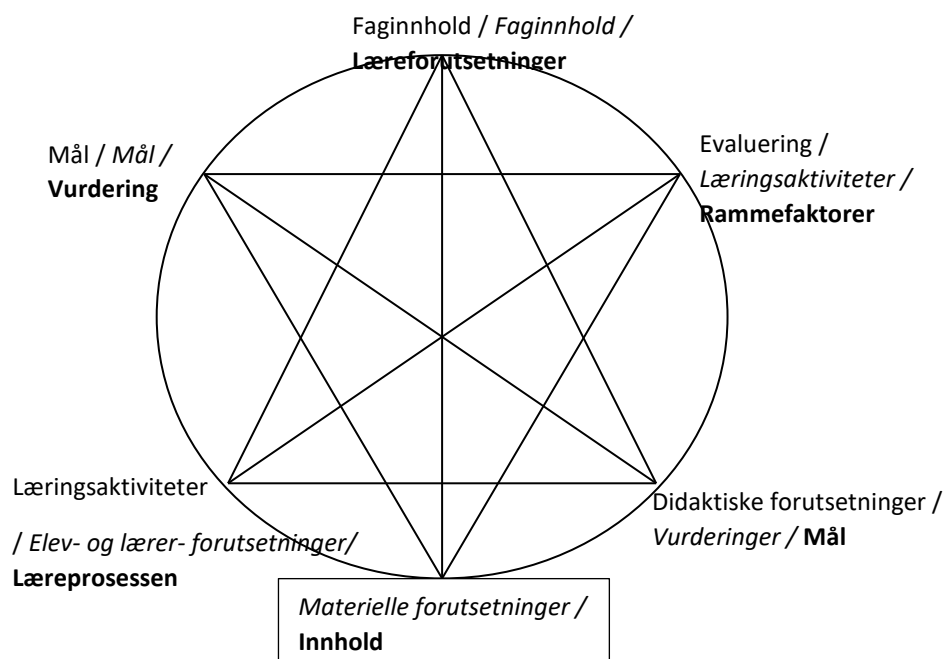
I didaktikk vektlegges ofte undervisningens hva, hvorfor og hvordan: «Noen legger relativt stor vekt på teorier i forbindelse med undervisningens mål og innhold (undervisningens *hva*), andre vil gi bredere plass for teoretiske begrunnelser for undervisningen (*hvorfor*), mens atter andre mener at didaktikken fortrinnsvis bør befatte seg med den praktiske gjennomføringen av undervisningen (*hvordan*)» (Bjørndal og Lieberg, 1978, s. 26). Videre sier Bjørndal og Lieberg (1978) at didaktikken befinner seg krysningspunktene humanistiske og naturvitenskaplige metoder og forskningsidealer, mellom teoretiske synspunkter og praktisk pedagogiske tiltak. Derfor kan man ikke innenfor det didaktiske peke på kunnskap som objektiv eller absolutt. Det vil derfor alltid være nødvendig å ta praktisk pedagogiske avgjørelser med bakgrunn i subjektive vurderinger.

Bjørndal og Lieberg (1978) deler inn didaktikken i fire områder: læreplanteori, fagdidaktikk, fagmetodikk og undervisningsorganisering. De sier at lærere i sin undervisningsorganisering skal veksle mellom, mål, innhold, læringsaktiviteter og evaluering. Den didaktiske relasjonsmodellen slik Bjørndal og Lieberg (1978) presenterer den i boken, angir følgende faktorer og relasjoner som må vurderes når man planlegger en konkret undervisningsøkt:

- * Undervisningens mål
- * Undervisningens innhold
- * Didaktiske forutsetninger:
 - 1: elevforutsetninger og lærerforutsetninger,
 - 2: fysiske, biologiske, sosiale og kulturelle forutsetninger
- * Undervisningens læringsaktiviteter
- * Evaluering

Den didaktiske relasjonsmodellen har blitt videreutviklet av blant andre Imsen (2006, s. 406) og Hiim og Hippe (2007, s. 275). I den didaktiske relasjonsmodellen i figur 3 har jeg kombinert de opprinnelige 5 faktorer til Bjørndal og Lieberg (i normal skrift), Imsen

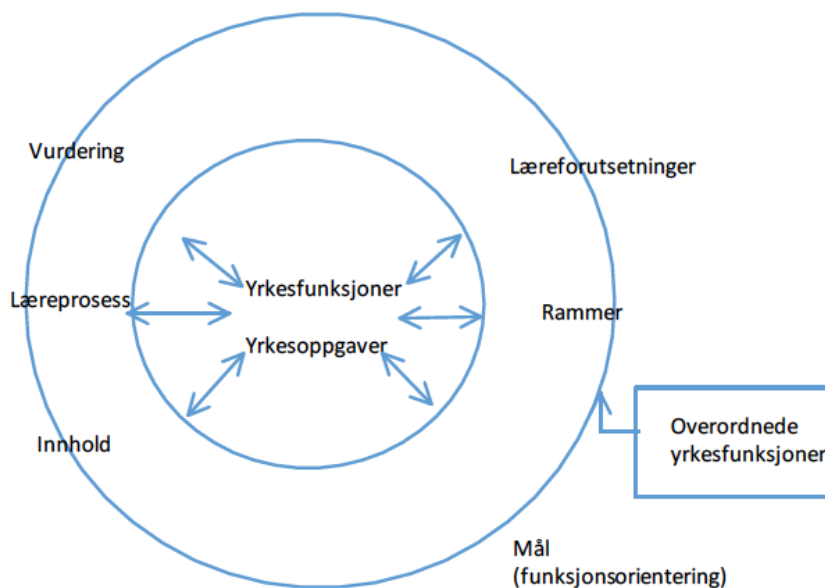
sine 6 faktorer (*i kursiv skrift*) og Hiim og Hippe sin modell (**i bold skrift**). Den opprinnelige didaktiske relasjonsmodellen ble utviklet allerede på 1970 tallet og med de materielle endringene (for eksempel, bruken av mange forskjellige «tavler» som smartboard, whiteboard, prosjektor, ipad og pc) som har skjedd i klasserommet siden den tiden, ble det aktuelt å legge til materielle forutsetninger som en 6. faktor.

Figur 3 Den didaktiske relasjonsmodellen variasjoner (Bjørndal og Liberg, 1978; Imsen, 2006; Hiim og Hippe, 2007)

Om bruken av den didaktiske relasjonsmodellen kommenterer Imsen følgende: «Poenget med modellen er at det eksisterer et gjensidig avhengighetsforhold mellom alle disse faktorene, men en kan ikke si hva som er årsak og hva som er virkning. I planleggingen må de derfor tilpasses hverandre, uten at det er gitt hva som skal være utgangspunktet. Det viktigste er at de ulike faktorene oppfattes som samspillende faktorer. Dette må lærerne ta i betraktning når de planlegger arbeidet sitt» (Imsen, 2006, s. 406).

Den didaktiske relasjonsmodellen er et verktøy som brukes for lærere generelt i undervisningsplanlegging og denne vektlegger fagene og innholdet i utdanningen. Den er derfor kanskje best egnet for enkeltfag og ikke så bra i et yrkesfaglig samarbeid som kombinerer flere fag. Her kan den yrkesdidaktiske relasjonsmodellen (figur 4) kanskje være bedre egnet. Forskjellen mellom de to modellene ligger i at i den yrkesdidaktiske relasjonsmodellen er yrkesoppgaver og yrkesfunksjoner i sentrum.

Figur 4 Den yrkesdidaktiske relasjonsmodellen (Hiim og Hippe 2007, s 303)

I den yrkesdidaktiske relasjonsmodellen er yrkesfunksjoner og yrkesoppgaver både i sentrum og som en ramme i modellen. Fordi i yrkesfagene er det viktigste å lære å utføre, begrunne, kritisere og utvikle yrkesfunksjoner og yrkesoppgaver på et profesjonelt nivå. På den måten kan elevene enklere utvikle og finne sin yrkeskunnskap (Hiim og Hippe, 2007).

2.3 Sosiale medier i undervisningen som et didaktisk verktøy

Bruken av Internett og sosiale medier har blitt en viktig del av livet for mange i Norge. Sosiale medier innefatter ulike plattformer på Internett som muliggjør sosial interaksjon,

bland annet sosiale nettverkssider (for eksempel, Facebook), blogger, diskusjonsfora og nettavisenes kommentarfelt (Enjolras, Karlsten, Steen-Johnsen og Wollebeck, 2013). I boken «Sosiale medier i samfunnet» har jeg funnet denne definisjonen på sosiale medier: «Sosiale medier kan dermed defineres som digital teknologi som muliggjør offentlig gruppebasert interaksjon eller deltakelse, og som overfører personlige eller sosiale markører sammen med et mediebudskap» (Haugseth, 2013, s. 48).

I skolen kan sosiale medier brukes for kommunikasjon og samhandling og til å skape nye læringsressurser og nye læreprosesser, men alle skoler har ikke ønsket å utnytte sosiale medier i undervisningen (Krokan, 2012, s. 5). Krokan påpeker dette og vekten av å lære å utnytte sosiale medier i læring: «Sosiale medier representerer et mangfold av tjenester med ulike oppgaver. Mange av disse tjenestene legger til rette for at vi kan arbeide på andre måter enn tidligere, og at vi kan utnytte ressurser i nettverkene på andre måter enn tidligere. En stor del av dem som arbeider i utdanningssektoren, ser ikke ut til å ha oppfattet dette. Noen har gått sterkt ut mot bruk av sosiale medier i skolen, og noen har innført forbud mot bruk av sosiale medier i skolen. Dette handler imidlertid ikke bare om teknologi og ytre iscenesetting, men også i stor grad om hvordan vi mestrer de nye utfordringene, om hvordan hjernen påvirkes av helt andre typer impulser enn det den har vært vant til tidligere, og ikke minst om hvilke konsekvenser massive erfaringer med digitale tjenester har for en av de viktigste egenskapene som vi tradisjonelt har vært vant til å verdsette som grunnleggende for gode læreprosesser: evnen til konsentrasjon. Sosiale medier skaper nye arbeidsbetingelser, og dem må vi lære å utnytte» (Krokan, 2012, s. 91).

På starten av 1990 tallet kom Internett - World Wide Web (WWW) – og Facebook ble lansert internasjonalt i 2006. Facebook spredde seg raskt fra USA til resten av verden, på grunn av brukervennlig format og at tjenesten raskt ble tilgjengelig på en rekke språk. Andre sosiale medier som har kommet de siste årene er Twitter, med sine korte tekster maksimum 110 tegn. Et annet sosialt medium er Snapp Chat, hvor brukerne legger ut foto som vises i en begrenset tidsperiode. Av disse tre har Facebook den store fordelingen at man kan opprette en hemmelig gruppe, videre så kan man legge inn både tekst og bilder, det er ingen begrensning i medlemmer, ord, innlegg eller foto i Facebook. Fellestrekket mellom disse tre sosiale mediene er den øyeblikkelige oppdateringen, her og nå i sann tid.

Aydin (2012) har publisert en gjennomgang av forskning knyttet til Facebook som et læringsmiljø som viser at det inn til nå begrenset med forskning som ser på pedagogisk bruk av Facebook. Aydin (2012) anbefaler at Facebook i kraft av sin popularitet i blant elever bør fokuseres på innfor pedagogisk praksis. I følge studiene som Aydin (2012) har gjennomgått kan bruk av Facebook øke mestringsevnen og motivasjonen hos elevene. Videre sier Aydin (2012) at forskning viser at lærere bør utvikle en mer positiv holdning til å bruke Facebook i undervisningen.

Som didaktisk verktøy har Facebook mange fordeler. Det man legger inn av tekst eller bilder (ofte kalt postinger) blir liggende og kan diskuteres, og disse trådene lar seg følge over tid. Nye innlegg varsles rett til medlemmene av gruppen, via deres mobiltelefon, nettbrett eller pc. Videre, når man velger å lage hemmelige grupper, er det kun de inviterte medlemmene som kan se hva som skrives, hvilke foto som legges ut, hvilke meninger som diskuteres i trådene osv. Av de seks faktorene som den didaktiske relasjonsmodellen har, kan Facebook dekke flere av disse, blant annet læringsaktivitet, faginnhold og materielle forutsetninger.

2.4 FYR i klasserommet kan gi relevans i yrkesfagopplæringen

FYR som står for fellesfag, yrkesretting og relevans er et prosjekt initiert av Utdanningsdirektoratet med mål å øke kvaliteten på opplæringen og øke gjennomføringen i videregående opplæring (Utdanningsdirektoratet, 2014). FYR prosjektet startet opp i 2011 og bygger på at fellesfagene skal tilpasses det enkelte utdanningsprogram. Tilpasset opplæring er slått fast i forskrift til Opplæringslova §1-3 (Kunnskapsdepartementet, 1998). FYR var først et læringsprosjekt gjennom NyGiv (2011-2013) i regi av Kunnskapsdepartementet og ble videreført under Utdanningsdirektoratets ledelse som et lærerskolerings- og skoleutviklingsprosjekt (2014-2016) (Utdanningsdirektoratet, 2014).

Fra 2017 ledes oppfølgingen av Fylkeskommunene i samarbeid med Utdanningsdirektoratet. Hensikten er å videreutvikle skolenes innsats for samarbeid om bedre, mer helhetlig, relevant og yrkesrettet undervisning (Utdanningsdirektoratet, 2016).

Målet med FYR-prosjektet er: «Siktemålet med FYR er å forbedre yrkesrettingen av fellesfagene på yrkesfaglig utdanningsprogram for å øke elevenes motivasjon og for at elevene letter skal se nytteverdien av fellesfagene. Satsningen skal sikre at elever i de yrkesfaglige utdanningsprogrammene får en opplæring i fellesfagene matematikk, norsk, engelsk og naturfag som oppleves som relevant for deres hverdag og er yrkesrettet mot fremtidig arbeidsliv» (Utdanningsdirektoratet, 2014, s. 4).

FYR satsningen i Oslo er styrt av følgende modell:

- Tre knutepunktskoler for yrkesfaglig utdanningsprogram, disse er Etterstad VGS, Ulsrud VGS og Kuben VGS
- Fagene fordeles slik: Kuben = naturfag, Ulsrud = engelsk og Etterstad = matematikk og norsk.

Etterstad VGS sin rolle som knutepunktskole for de nasjonale norsk og matematikk fagene er todelt:

- 1 Lærerne fra Etterstad VGS som er utpekt som FYR koordinatorene inngår i et nasjonalt nettverk, i faget sitt sammen med 19 andre lærere fra hvert fag.
- 2 FYR – koordinatorene skal være sentrale i spredningsarbeidet og kompetansehevingen i egen organisasjon.

Her er utdrag av FYR styringsdokumentet for Etterstad VGS. Hovedformålet med FYR prosjektet er å skape en mer relevant opplærings situasjon for alle våre yrkesfagelever på SE, RM, TIP og EL. FYR prosjektet har følgende delmål:

- Relasjon mellom elev - lærer og lærer - lærer er utløsende faktor for initiativ, gjennomføring og evaluering.
- Det er utarbeidet beskrivelser av nødvendig «fellesfaglig kompetanse» som er nødvendig innenfor de forskjellige yrkesfagene vi har.
- I et samarbeide mellom avdelingene og lærere, komme frem til relevante kompetansemål i de forskjellige fagene som egner seg for god yrkesretting.
- Det er beskrevet og utviklet organiseringsmåter som gir alle lærere det nødvendige handlingsrom for å få yrkesrettet fagene.
- Å strukturere allerede eksisterende tverrfaglige opplegg på alle avdelinger.

Ett hovedelement i arbeidet med FYR er utvikling av metodiske grep som kan forbedre yrkesrettingen (Utdanningsdirektoratet, 2014, s. 10). Slik som bruken av Facebook i SpaStudy, som knyttet engelskfaget og programfaget markedsføring og salg sammen.

3. Metode

I dette kapittelet ønsker jeg å redegjøre for hvilke forskningsmetoder som jeg valgte å bruke i min oppgave. Valget ble å bruke kvalitativ metode, da dette passet best til min empiri og problemstilling og mitt teorigrunnlag.

Forskerens bakgrunn og rolle er kanskje spesielt viktig i kvalitativ forskning. Mitt mål var blant annet å få en forståelse for erfaringer og bruk av Facebook som læringsverktøy. Ved å selv være en del av SpaStudy hadde jeg fått innblikk i hvordan elever, studenter og lærere opplevde bruken av Facebook. I oppgaven ønsker jeg å få en dypere innsikt i deres oppfatninger og meninger om SpaStudy prosjektet. Det var for meg spesielt interessant å undersøke om bruken av sosiale medier, som Facebook, kan bidra til et bedre læringsmiljø, i både programfagene og fellesfagene.

For å kunne finne ut hva som var bra og mindre bra med SpaStudy delprosjektet, har jeg latt meg bli inspirert av evaluering (Sverdrup, 2014). Evaluering er et mangesidig begrep. Det har tydelige referanser ikke bare til dagligtalen, men samtidig også til politikkenes områder, så vel som til konsulentvirksomhet og til forskning (Sverdrup, 2014, s. 11). Når jeg nå skal gå tilbake to år i tid og hente frem informasjon og notater og intervju deltakere kan man også si at det er en evaluering av delprosjektet. Anvendt samfunnsforskning tar sikte på å beskrive, forstå og analysere ulike fenomener. Gjennom evaluering er man opptatt av det samme, men i tillegg forsøker man å vurdere om aktuelle endringer har vært store nok, raske nok, verd tiden som ble brukt (Sverdrup, 2014, s. 11). I boken «Å forske på samfunnet» av Halvorsen (2012) finner jeg også lignende utsagn om evaluering: *”Evaluering (i betydningen nøyaktig etter hånds bedømming av resultat, se Vedung 1998) kan ses på som et styringsredskap og utviklingsredskap for offentlige myndigheter (Svedrup 2002). Formålet med evalueringsforskning er å nå velfunderte og gyldige konklusjoner om effekt av gitt intervensjon og de forholdene som den skjer innenfor (Kazdin 1994)”* (Halvorsen, 2012, s 109).

3.1. Kvalitativ forskningsmetode

Kvalitativ forskningsmetode er en hensiktsmessig metode å bruke hvis man ønsker å forstå et tema grundigere. Kvalitativ forskning gir beskrivelser av menneskelige erfaringer og opplevelser og vektlegger analyse av sammenhenger og forståelse av hvorfor mennesker gjør som de gjør (Kvale og Brinkmann, 2015). Kvalitative data samles inn gjennom intervju og observasjon og uttrykkes i form av tekst eller bilder, mens kvantitative data, fra spørreskjema, fremstår som tall (Grønmo, 2010).

3.2 Utvalg og rekruttering

Kvalitative studier har vanligvis mindre utvalg enn kvantitative og det er ingen bestemt regel for størrelsen for utvalget. Utvalget i masteroppgaven ble gjort strategisk for å få tak i informanter som kunne delta i intervju og bidra med informasjon.

Intervjupersonene i denne undersøkelsen var elever, studenter og lærere fra de tre land som deltok i SpaStudy (Tabell 2). I oppgaven bruker jeg noen ganger yrkesfagelever eller elever som et samlende begrep på elever og studenter som deltok i forskningen. Fra Etterstad videregående skole, var det med elever fra min kontaktlærer klasse. Fra Haaga Helia, Borgå Campus, Finland, var det med studenter på bachelor linje for hotell og reiseliv. Fra Estland var det ikke mulig å få tak i elevene, derfor er ikke disse med i studien. Videre valgte jeg også å kontakte tre av mine lærer kollegaer som var med i SpaStudy. Den ene fra Haaga Helia, Finland, var i likhet med meg med i LeWiCo alle tre årene. Læreren fra Norge, var engelsk lærer for klassen min og var kun med i SpaStudy delprosjektet. Den siste læreren som var med i undersøkelsen var fra Võru i Estland, hun var også kun med i SpaStudy delprosjektet og var lærer på hotel og reiselivs linjen i Võru dette året. Rekrutteringen av elever foregikk med at jeg i 2016 sendte ut en invitasjon, via den hemmelige Facebook gruppen SpaStudy, til de 6 elever som vant turen til Estland og møttes der i februar 2014. Jeg tok direkte kontakt med en lærer i hvert land, på telefon, da vi fortsatt hadde kontakt etter SpaStudy. Og 7 av 9 mulige elever, studenter og lærere svarte positivt til å være med på intervjuene, de 2 estniske elevene svarte ikke på Facebook og heller ikke via sin lærer. Det viste seg at de var på videre studier i andre land og derfor var vanskelige å få tak i.

Tabell 2 Intervjupersonene fordelt på land, elev/lærer, kjønn og alder

Land	Elev (E) / Student (S) / Lærer (L)	Kjønn	Alder
Finland	S1F	Mann	22
Finland	S2F	Kvinne	22
Finland	LF	Kvinne	60+
Estland	LE	Kvinne	50+
Norge	E1N	Mann	18
Norge	E2N	Kvinne	18
Norge	LN	Kvinne	40+

3.3 Kvalitativt intervju

Målet med det kvalitative intervjuet var å få innsikt i hva mine intervjuobjekter mente og SpaStudy delprosjektet. Strukturen jeg valgte var semistrukturert, dette gav meg noen rammer, men også frihet til å følge opp svarene direkte.

Et intervju kan være en meningsutveksling, mellom to personer om et tema som de begge er opptatte av, som i sammen skaper ny kunnskap (Kvale og Brinkmann, 2015). Videre sier forfatterne at formålet med det kvalitative forskningsintervjuet er å forstå sider ved intervjupersonens dagligliv, fra hans eller hennes eget perspektiv. Slik får jeg som forsker mulighet til å se verden slik intervjupersonene oppfatter den. Det gir meg også mulighet til å finne betydningen av folks erfaringer og avdekke deres oppfatninger (Kvale og Brinkmann, 2015) Et kvalitativt intervju kan også brukes i terapeutisk behandling, for i etterhånd føre til forandringer i ett menneskes liv. Slik kan jeg kanskje også oppnå en forandring inn i skolehverdagen? Det skal bli spennende å finne ut om dette har skjedd.

Formålet med det kvalitative forskningsintervjuet var å forstå sider ved intervjupersonens dagligliv, altså skolehverdagen for elever og lærere, sett fra disse sitt eget perspektiv. Forskningsintervjuets struktur er likt den dagligdage samtalen, men

jeg brukte tid på å finne gode åpne spørsmål, for å ikke lede for mye (Kvale og Brinkmann, 2015, s. 44). Det er viktig med kunnskap om intervjuetemaet for å få kunne stille gode oppfølgingsspørsmål når intervjupersonen svarer (Kvale og Brinkmann, 2015, s. 84).

Noe av kritikken mot et kvalitativt intervju, at den som intervjuer kan styre intervjuobjektet i den retning den selv ønsker. Videre at ved analyse av tekst, kan den tolkes i en viss grad. Derfor var jeg bevist under utviklingen av intervjuguiden at jeg måtte lage spørsmål som ikke var ledende, men åpne og som kunne lede videre til flere åpne spørsmål, slik som et semi-strukturert intervju bør være.

3.4 Intervjuguide

En semistrukturert intervjuguide ble utarbeidet med bakgrunn i forskningsspørsmålene på norsk (Vedlegg 1) og engelsk (Vedlegg 2). Hovedtema i intervjuguiden var hvordan elever og lærer opplevde deltakelsen i SpaStudy, bruken av Facebook i undervisningen og videre hva de tenkte rundt dette at prosjektet ble gjennomført på engelsk, som også tilrettela for FYR samarbeid på de 3 skolene som var med. Intervjuguiden ble også oversatt til engelsk, da den estniske læreren kun hadde dette som felles språk med oss.

Når jeg utarbeidet og testet intervjuguiden, oppdaget jeg at det er lett å lage spørsmål som er ledende. Derfor valgte jeg å teste intervjuguiden på tre kollegaer på jobb som ikke var med i undersøkelsen. Det viste seg nødvendig å endre rekkefølgen og justere noe på spørsmålene.

Min relasjon til intervjuobjektene varierte. Jeg intervjuet to elever som jeg hadde hatt i 2 år i min klasse og to studenter fra Haaga Helia som jeg ble godt kjent med, gjennom de 3 årene de var med i LeWiCo prosjektet. Min relasjon til lærerkollegaer var svært forskjellig, min norske kollega jobbet jeg sammen med ukentlig og den finske kollegaen hadde jeg møtt ofte gjennom 3 år i LeWiCo prosjektet. Den siste kollegaen fra Estland hadde jeg kun truffet i SpaStudy prosjektet.

3.5 Gjennomføringen av intervjuene

Jeg gjennomførte intervjuer mars 2016 med to studenter fra Haaga Helia Yrkeshøgskole i Borgå, Finland, og to elever fra Etterstad videregående skole, Oslo og tre lærere, en fra Haaga Helia, Finland, en fra Võru Vocatinal Traning Centre, Estland og en fra Etterstad VGS.

Utvalget av elever og lærer ble muntlig informert om prosjektet (blant annet prosjektets formål, ansvarlig institusjon, metoder for datainnsamling, konfidensiell behandling av opplysninger, at det er frivillig å delta, forventet avslutning på prosjektet, anonymisering av data, kontaktinformasjon til student og veileder) og de gav muntlig samtykke til deltakelse og digitalt opptak av intervjuene.

Med to av elevene fra Etterstad videregående skole, ble det foretatt ett intervju med begge tilstede. De hadde fått lese intervjuguiden dagen før. Disse to elevene gikk da SpaStudy ble gjort på første året på ett tre årig studiespesialiserende med reiseliv som fag. Under intervjuet forsøkte jeg å skape en trygg ramme, med å først prate litt generelt om deres skolehverdag nå, som jeg ikke var deres lærer lenger. Under intervjuet brukte jeg en digital opptaker. Opptaket dette ble ca 30 minutter langt, dette opptaket og andre lydfiler ble slettet da transkriberingen var ferdig.

De to studenter fra Haaga Helia, ble intervjuet via Skype individuelt. Disse to intervjuene foretok jeg hjemmefra. Her brukte jeg mitt Surface nettbrett med Skype som kommunikasjons måte. Begge intervjuene ble gjennomført med både lyd og bilde, og vi startet med å prate om hva som hadde skjedd siden vi sist møttes. Slik at vi fikk etablert god kontakt. Det ble også her gjort opptak på digital opptaker, som er slettet etter at transkriberingen er gjennomført. Som med elevene fra Etterstad, fikk disse også intervjuguiden på forhånd via epost. Hvert av disse intervjuene hadde cirka 30 minutters varighet.

En lærer fra Etterstad videregående skole, ble personlig intervjuet. Dette intervjuet ble gjennomført på skolen, på ett av våre møterom. Her fikk også lærer utdelt intervjuguiden dagen før, slik at lærer også fikk muligheten til å tenke seg litt om, da det var to år siden prosjektet ble gjennomført. Jeg valgte å starte intervjuet med å prate om ukene i SpaStudy, for å skape en avslappet og hyggelig ramme. Vi hadde det så hyggelig at tiden ble glemt, intervjuet tok cirka 45 minutter. Dette intervjuet ble også tatt opp på en digital opptaker som ble slettet etter transkriberingen.

Lærer fra Estland ble via intervjuet via Skype, dette ble gjort hjemmefra, slik som med de finske studentene. Her ble dessverre intervjuet preget av svært dårlig lyd kvalitet på grunn av mye støy på linjen. Vi måtte avslutte litt tidlig, men det viktigste temaer ble tatt opp og slettet etter transkriberingen. På grunn av den dårlige lyden, valgte jeg å oversette direkte fra engelsk til norsk under transkriberingen, dette intervjuet varte cirka 15 minutter.

Den tredje læreren var fra Finland og hadde gått av med pensjon etter SpaStudy prosjektet. Læreren ba om å få levere svarene skriftlig via MSN, da det var vanskelig for denne å få til et Skype intervju. Hun sendte meg skriftlige svar på intervju spørsmålene.

Intervjuene varte i fra 15 minutter til 45 minutter.

3.6 Transkribering

Alle intervjuene, med unntak av ett som ble besvart skriftlig, ble tatt opp digitalt og deretter transkribert og så slettet fra den digitale opptakeren.

En transkripsjon er en konkret omdanning av en muntlig samtale til en skriftlig tekst. Transkripsjonens konstruksjonsmessige natur fremgår ved å se nærmere på deres pålitelighet og gyldighet. Det stilles ofte spørsmål om intervjuerens reliabilitet og troverdighet i intervjuforskningen. (Kvale og Brinkmann, 2015, s. 210)

Under transkriberingen av intervjuene benyttet jeg meg av digital opptaker, der det er lett å stoppe opp, gå tilbake og gå igjennom på nytt. Dette føler jeg gir større nøyaktighet i transkriberingsarbeidet. Det er viktig å tenke etikk, slik at jeg fremstår ærlig.

Intervjuet som ble foretatt på engelsk med den estniske læreren ble ved transkribering oversatt direkte fra engelsk til norsk av meg. Under intervjuet oppstod det støy på linjen, slik at det ble vanskelig å høre på begge sider. Vi hadde jobbet oss igjennom cirka 75 % av intervjuguiden og valgte å avbryte da de viktigste temaene var diskutert.

3.7 Analyse

Hensikten med kvalitative analyser er å finne, om mulig, en helhetlig forståelse av en spesifikk hendelse eller fenomen (Grønmo, 2010). Slik som jeg i oppgaven ønsket å få en forståelse av SpaStudy prosjektet som ble gjennomført som et delprosjekt i LeWiCo. I min problemstilling og forskningsspørsmål tok jeg utgangspunkt i bruken av Facebook, internasjonalt samarbeid og FYR, som gav grunnlaget for empirien i min forskning. Jeg brukte semistrukturert intervju og begynte å analysere svarene underveis, for slik å kunne bruke dette videre i intervjuene. Analysen i en kvalitativ undersøkelse, men foregår gjennom hele undersøkelsen (Grønmo, 2010).

Etter transkriberingen, anonymiserte jeg informantene. Ved å lese igjennom empirien gjentatte ganger fant jeg etterhvert likheter, kategorier (Tabell 3), som jeg kodet i farger for lettere å få oversikten. Dette gjentok jeg flere ganger, en åpen koding. I tillegg brukte jeg mine forskningsspørsmål i kodingen. Gjennom koding av intervjuene har jeg brutt ned teksten, slik at jeg har kunnet menings tolke og forske på den opprinnelige teksten. Gjennom å legge til hermeneutiske lag, kan det gi bedre forståelse og legge til rette for meningsfortetning (Kvale og Brinkmann, 2015) .

Tabell 3 Kategorier brukt i analysearbeidet

Kategori 1: «SpaStudy» Hva mener elever og lærer om deltakelsen i SpaStudy prosjektet?
Kategori 2: «Facebook» Hva sier elevene om bruken av Facebook som læringsverktøy?
Kategori 3: «FYR» Hvordan påvirket FYR samarbeidet SpaStudy prosjektet?
Kategori 4: «Didaktikk» Konsekvenser av didaktiske valg for elever og lærere.

Deretter laget jeg en matrisetabell der jeg samlet all tekst fra de transkriberte intervjuene om de ulike kategoriene.

3.8 Etikk, reliabilitet og validitet

Min egen rolle er noe jeg må tenke over i min analyse. Jeg kjente de norske elevene svært godt, jeg hadde vært kontaktlærer for dem i 2 år. Dessuten det at jeg selv var med i LeWiCo i 3 år, gjør at jeg hele tiden må vurdere min rolle og sette på meg «forskerhatten». Det at jeg kjente elever og lærere kan ha påvirket respondentene og hva de svart. Men det kan også ha ført til at de kunne snakke mere fritt. Jeg må vurdere om relasjonen mellom meg og intervjuobjektene kan ha gjort at de svart det de trodde jeg ville høre. Slik at jeg som intervjuer må ta hensyn til konteksten i intervjusituasjonen eller konteksten i SpaStudy prosjektet respondentene opplevde, når jeg fortolker svarene da gav meg.

Våren 2016 ble intervjuene foretatt og alle intervjuobjektene var på dette tidspunktet over 18 år. Prosjektet ble meldt til NSD (vedlegg 3).

Reliabilitet i kvalitativ forskning har med resultatenes troverdighet å gjøre (Kvale og Brinkmann, 2015). Jeg har prøvd å beskrive mine valg i innsamling av data og analyse og har prøvd å være bevisst min rolle og hvilken påvirkning jeg har hatt slik at andre har mulighet å vurdere resultatenes troverdighet. Gjennom å bruke direkte sitater fra intervjuene har jeg forsøkt å gi en troverdig presentasjon av elevenes og lærernes oppfatninger.

Validitet har å gjøre med i hvilken grad en metode undersøker det den er ment å undersøke (Kvale og Brinkmann, 2015). Jeg har beskrevet SpaStudy så at andre har mulighet å vurdere validiteten. Det som kommer frem i denne studien gjelder utvalget av fire yrkesfagelever og tre lærere og kan ikke sies å gjelde andre elever og lærere. Min vurdering er at denne studiens validitet hadde vært bedre om jeg hadde hatt et større utvalg og også intervjuet noen de av de elever som ikke var aktivt med i hele prosjektet.

4. Resultater fra intervjuer

I dette kapitlet vil jeg presentere resultater fra mine syv intervjuer med elever og lærere. Med kodingen av de transkriberte intervjuene, la jeg grunnlaget for å kunne tolke elevenes og lærernes svar på intervju spørsmål og finne svar på mine forskningsspørsmål.

4.1. Hvordan opplevde yrkesfagelever og lærere deltakelse i SpaStudy prosjektet?

Intervjuene starter med følgende spørsmål til elevene: «etter tilbakeblikket, hvilke positive tanker har du nå om SpaStudy?» Både de norske elevene og de finske studentene, husket ukene i SpaStudy prosjektet som morsomme, spennende og lærerike. De nevnte bl.a. bruken av Facebook som arbeidsverktøy, samarbeidet med elever i 3 land og det å bli kjent med mange nye elever som positivt. Det å få innblikk i de forskjellige kulturene, var også noe elever og studenter spesielt trakk frem som positivt. Andre positive opplevelser som de nevnte var at de fikk lov å reise til Estland, møte de andre elevene der og at de jobbet videre i sammen og laget en film om SpaStudy møtet i Tartu, Estland.

Sitat student: «Men alt i alt var dette spennende og en fin måte å jobbe på, spesielt dette med internasjonalisering».

Studenten gir uttrykk for at dette var en fin måte å jobbe på. I Norge var dette et FYR prosjekt, i og med internasjonalt samarbeid måtte foregå på engelsk. I både Estland og Finland valgt programfaglærere og jobbe i sammen med engelsk lærer, dette kommer jeg skriver jeg mer om i kapittel 4.3. Videre virket det som om den didaktiske metoden vi valgte å bruke var vellykket, til å få til samarbeid på tvers av landegrensene. En av elevene uttrykker at bruken av Facebook som læringsverktøy og samarbeidet, var positivt:

Sitat elev – «dette var ikke som alle andre oppgaver vi får, det var unikt, pluss at det foregikk gjennom Facebook – sånn at vi fikk lov til å bruke Facebook – som

et arbeidsverktøy, noe vi ikke fikk lov til tidligere. Pluss at det var kult å møte nye folk».

Andre elever og studenter sa også noe av det samme:

Sitat elev: «det var egentlig ganske greit, for alt var på ett og samme sted, alt var inne på FB gruppen, også var det litt greit det at vi ikke måtte laste opp ett og ett dokument, slik som vi for eksempel på skoleportalen og sånt. Og det med at du fikk opp kommentarer fra hverandre, pluss spørsmål og sånt også, så du fikk liksom, du skrev ett innlegg og så fikk du kommentar og spørsmål du kunne svare på litt mere som samtaler i kommentarfeltet. Og da kom jo også fler med kommentarer eller spørsmål hvis de hadde vært der og viste mere eller noe annet enn det vi hadde funnet på nett. Så vi lærte jo veldig mye, men det funka jo best når vi satt i klasse rommet og jobba med det».

Denne eleven trakk frem at bruken av Facebook og samarbeidet med andre elever er motiverende. Lærerne som var med, hadde også positive minner fra deltakelsen i SpaStudy. Det som ble trukket frem som spesielt bra av lærerne var at et slikt internasjonalt prosjekt utfordrer elevene og ser ut å øke deres lyst til å jobbe.

To av lærerne uttrykte dette:

Sitat lærer: «det som hände i Spa study upplevde jag som mycket intressant och givande eftersom metoden tvingade mina studerande out of the box då de måste kommunicera på engelska. Min uppfattning är att också studerandena gillade sättet att arbeta och utmaningen den bjöd på».

Sitat lærer: «Jeg synes at vi må ha flere sånne prosjekter som er tilknyttet programfag og fellesfag. Fordi at når våre elever samarbeider med andre elever fra andre land, de får veldig mye motivasjon, slik at de får lyst til å jobbe mere og det er bare positivt. Så jeg har bare positive tanker om dette prosjektet».

En av lærerne trakk også frem at bruken av sosiale medier og det å jobbe i prosjekt sammen med andre elever kan bidra til økt motivasjon blant elever og studenter:

Sitat lærer: *«Jeg synes at elever pr i dag er veldig glad i å bruke digitale verktøy, slik at boklesing og skriving hele tiden, er ikke motiverende for eleven nå lenger. Så hvis vi kan inkludere de digitale verktøyene og sosiale media, i form av prosjekter og fremføringer, er dette en veldig bra ide, for å greie å motivere våre elever i dag».*

Elever og lærere ble spurt om det var noe som ikke fungerte så bra i SpaStudy. I intervjuet med de norske elevene kommenterte de da utsilingsprosessen som noe man kunne ha endret på for å øke motivasjonen i hele klassen:

Sitat elev: *«alle elevene burde vært med hele tiden, hele veien. Og ikke sile ut tidlig, slik det ble gjort i SpaStudy. Dette var jo ikke særlig motiverende for resterende elever, som måtte jobbe med andre oppgaver. Men fortsatt med slike oppgaver, der engelsk går inn i programfagene, da får vi større kompetanse i begge fag».*

Også en av de finske studentene mente at man kunne vurdere neste gang å ha med alle elevene i stedet for bare noen få. Den norske læreren uttrykker også at de to norske elevene, som var med i prosjektet fikk større utbytte av å være aktivt med gjennom hele prosjektet, men at resten av klassen også ble mer motivert:

Sitat lærer: *«i forhold til engelsk og når de ble ferdig med hele SpaStudy prosjekt, så de hadde da en fremføring foran hele klassen, hvor de skulle presentere hele prosjektet, hva de hadde gjort, hva de hadde lært, hvordan de ble motivert og hvordan kommunikasjonen blant andre elever fra andre land. Så dette hjalp meg veldig, spesielt for de elever som hadde vært med til Estland, for å evaluere karakteren i engelsk». «Men jeg vil bare skyte inn at dette var veldig motiverende for hele klassen, de ble nysgjerrige på hva de to som var i Estland hadde opplevd der. Resten av klasse var litt misunnelige på de to som var av gårde, samtidig som de var nysgjerrige og denne presentasjonen ble en veldig god engelsk time».*

I Estland løste læreren problemet med at ikke alle elevene kunne være med aktivt gjennom hele prosjektet, med å parallelt la de andre elevene jobbe på lokalt nivå.

Sitat lærer: «hos oss kunne vi ikke ta ut elever som ikke var dirkede med i prosjektet, så alle ville jo være med, involverte, så vi lot en gruppe jobbe internasjonalt mens resten jobbe lokalt her i Estland, begge grupper på Facebook, med Spa.»

De elever og studenter som var med i prosjektet, var på forskjellige stadier i utdanningsløpet. De norske elevene var på vg1 nivå, de estniske var på et nivå som tilsvarer norsks vg2 og de finske var på bachelor 2 år. Lærer så aldersforskjellene som problematisk, fordi studentene utrykte litt frustrasjon, med å måtte «gå ned» på de andres nivå. Disse forskjellene i elevenes nivåer og forskjellene i utdannings systemene i deltaker landene, gjorde at oppgavene ble løst litt forskjellige:

Sitat lærer: «Elevenes bakgrunn og utdannings systemet er forskjellig, slik at oppgavene ble løst litt forskjellig i de forskjellige klasserommene. For eksempel tolket lærere oppgaven forskjellig, slik at elevene gjorde forskjellige ting». «Siden dette ble tolket så forskjellig var det litt vanskelig for meg som lærer i etterkant, det var ikke direkte frustrerende, men alle ville jo gjøre sitt beste, så ja – det ble litt vanskelig, for eksempel hvordan sette rettferdige karakterer? For elevene fikk svært forskjellig veiledning og (de estniske elevene) ble litt skuffet».

Denne læreren uttrykker noe frustrasjon over forskjellige tolkninger av oppgavene elevene gjorde innledningsvis. På grunn av det brukte de estniske elevene mye mer tid på å lage presentasjons videoer, enn de norske og finske.

Den ene finske studenten trekker frem mulige kulturforskjeller fra møtet i Tartu:

Sitat student: «Finner og nordmenn er ganske like, i akkurat den her måten å presentere på. Som også bringer meg til presentasjonen i Estland (på Tartu Universitet), hvor Finske og Norske elever presenterte alt selv på engelsk, mens de Estniske elevene bare sto sammen med læreren – som presenterte alt selv – elevene fikk ikke lov? Det er jo ikke riktig logisk at læreren presenterer, en

annens jobb, når elevene er der, og elevene har gjort dette selv / burde ha gjort dette? Vi vet jo ikke helt sannheten / forklaringen her».

Denne situasjonen ble diskutert i etterkant av møtet i Tartu mellom oss fra Norge og de fra Finland, alle reagerte på at den estniske læreren tok ordet og presenterte for elevene sine.

4.2 Hvilke positive og negative sider hadde bruken av Facebook som et læringsverktøy for yrkesfagelever og lærere?

Alle elevene og studentene som deltok i intervjurunden, sa at de var positive til bruken av Facebook som et felles læringsverktøy. De påpekte at det å få kontakt og kunne snakke med andre elever i andre land, i «real time», var spennende og morsomt. Videre sa de at de opplevde med SpaStudy Facebook siden, at de var sammen i en gruppe, slik at de følte samhørighet. De fortalte også at de hadde beholdt mange av deltakerne i SpaStudy som Facebook venner i ettertid. De syntes også at det var et stort pluss at engelsk var felles språk, de følte at da lærte de seg språket bedre.

Denne eleven uttrykker at erfaringene gjennom SpaStudy har gjort eget bruk av sosiale medier, mer gjennomtenkt og kritisk:

Sitat elev: «det har gjort at jeg har større forståelse for hva sosiale medier kan brukes til, altså ikke bare privat, men også mere samarbeid. Og at dette med kompetansemålene, de sitter mye bedre, at vi måtte tenke mye mere når vi skulle poste på FB. Viktig å forstå HVA er det vi egentlig poster, hvorfor og til hvem. Hvordan vi skriver – hva er relevant – hvem skal lese det etterpå og det med at hele prosjektet gikk på engelsk, da vi måtte søke opp enkelte av ordene, som vi ikke bruker daglig, men er relevante innen reiseliv og service. Og bare det å ha den opplevelsen av å ha jobba med elever – for så å møte dem etterpå var kult.»

For elever og studenter ble motivasjonen til å jobbe med fagene sannsynligvis bedre, da de opplevde at det ble mer interessant og motiverende slik sitatet under viser:

Sitat student – «vi fikk jobb på en ny måte, da vi ikke tidligere har brukt Facebook på en slik måte og som dette prosjekt arbeide. Vi hadde jo brukt Facebook tidligere, men ikke som et læringsverktøy. Slik at vi nå kunne litt kritisk tittle på markedsføringen av spa på Facebook og på sosiale medier. Så videre var det positivt at man fikk jobbe med andre studenter fra andre nordiske og baltiske land, med ulike bakgrunner og holdninger. Dette var veldig interessant å oppleve».

I dette sitatet uttrykker eleven fordelene med å bruke Facebook med kommentarfelt, i stedet for tradisjonelle læringsverktøy:

Sitat elev: «mmm det var egentlig ganske greit, for alt var på ett og samme sted, alt var inne på Facebook gruppen, også var det litt greit det at vi ikke måtte laste opp ett og ett dokument, slik som vi for eksempel på skoleportalen og sånt. Og det med at du fikk opp kommentarer fra hverandre og litt sånn spørsmål og sånt også, så du fikk liksom, du skrev et innlegg og så fikk du kommentar og spørsmål du kunne svare på litt mere som samtaler i kommentarfeltet».

Elever mente at Facebook har mange fordeler i forhold til andre sosiale medier i en lærings situasjon.

Sitat elev: «jeg tror nok Facebook er det som funker best inn i en lærings situasjon, for har kan man legge ut så mye forskjellig, og det er heller ikke begrensa hvor mange tegn, som på Twitter. Men så tror jeg samtidig at alle har jo Facebook på mobilene nå, men det er sjeldent at vi i dag bruker Facebook som vi gjorde i 2014 på SpaStudy, for i dag bruker vi det nesten kun til å ha kontakt med andre.

Så når vi i dag bruker Facebook på en litt annen måte, kunne det fortsatt vært veldig bra å bruke Facebook slik vi gjorde da, for nå får vi jo meldinger på telefonen med en gang ting skjer. Og det når jo ut til flere, de fleste har jo Facebook enda. Det er mange fordeler med Facebook som jeg har nevnt noen av, også det et det er ingen grense på hvor lenge det skal vises.

Og så er det fordelene med lukket gruppe / hemmelig gruppe muligheten, slik SpaStudy var, da blir jo alt bare internt, ikke offentlig for alle. For ellers blir det jo mye negativt kommentert i offentlige grupper, og det slipper vi i en lukket gruppe».

Studentene fra Finland trakk frem begrensningene som Facebook har som læringsverktøy. De sa at mengden av kommentarer kan bli for stor og uoversiktlig, og at det derfor er viktig å finne måter å begrense informasjonsflyten på:

Sitat student:

«jeg synes det er riktig bra (bruk av Facebook i undervisningen), det er jo klar det har sine bakdeler, det er bra fordi læreren kan poste ting som er svært relevant og dagsaktuelt, som for eksempel når det er ting som skjer i nyhetsbildet vårt, så kan lærer raskt sette dette inn og de som vil, kan oppdatere seg lett. Så kan jo selvsagt elevene bruke Facebook på en annen måte, som et fritidsinteresse. Da kan det fort bli for mye informasjon, så gidder ikke elevene å følge med lengere. Det kunne med fordel vært lukket på Facebook siden som brukes i skolen for eksterne notifikasjoner, slik at man ikke blir forstyrret i skolearbeidet.»

«studenten ler litt, nei jeg mener at hvis man har for mange Facebook grupper, slik at de forstyrrer hverandre, altså om man anvender Facebook i flere fag, så blir det for fullt. I SpaStudy var jo ganske bra, når vi bare var tre grupper i hvert sitt land. Og det var jo satt begrensninger på hvor mang postinger hver gruppe skulle ha, så dette fungerte jo bra for oss. Det ville fort blitt en ALTFOR stor haug av postinger, det er dette jeg mente».

Sitat student: *«det som ikke fungerte så bra (med Facebook), synes jeg, var at postings alltid havnet i bunnen, sånn at man måtte bla seg helt ned, dette var tungvint og jeg synes vi kunne løst dette bedre. Informasjonsflyten var altså ikke etter tid, men etter kommentarer. Det ble uoversiktlig og vi brukte for mye tid på å finne frem».*

Også bland lærerne syntes man at bruken av Facebook var et positivt grep, som kan brukes i tillegg til andre læringsverktøy. Lærerne fortalte at elevene gledet seg til timene, de var engasjerte og måtte tenke «utenfor boksen».

Sitat lærer: «jeg vil ikke si om det er bedre eller ikke, men vi har brukt Facebook tidligere, med stort hell, da elevene ble mere interesserte i faget og undervisningen. Så bruken av Facebook er ikke nytt for oss. Så jeg mener at bruken av sosiale medier er komplementerende for undervisningen, men man kan ikke bruke BARE dette, man må kunne kombinere, slik at elevene blir engasjerte og ønsker å jobbe med for eksempel markedsføring på mange måter. Med å kunne bruke Word, Facebook, blogg og dermed oppnå variasjon i timene. Det avhenger egentlig litt på hva du hvilke oppgaver du ønsker løst som lærere, hvilke mål du ønsker å nå».

4.3 Hva sier yrkesfagelever og lærere om FYR samarbeidet i SpaStudy prosjektet?

I alle tre land, valgte programfaglærer å jobbe sammen med engelsk lærer. I Norge var dette FYR samarbeid, på Etterstad VGS, som er en av tre knutepunktskoler i Oslo, og derfor oppfordres vi til økt bruk av slikt samarbeid. Den norske læreren uttrykte at deltakelse i nye internasjonale prosjekt, slik som SpaStudy, kan legge til rette for at FYR samarbeidet blir bedre.

I Estland brukes også denne typen samarbeide, men de har ikke samme rammer som FYR gir:

Sitat lærer – «ja faktisk – når vi skal sette våre karakterer – og da MÅ vi jobbe sammen alle lærere som har elevene. Men samarbeid mellom de forskjellig fag er ikke alltid like lett her i Estland, det burde vært bedre. Vi kjører også i dag undervisning med to lærer i et klasserom, en for service og en for språk, men dette fungerer ikke så bra som jeg hadde håpet.»

Dette sitatet fra intervju med lærer i Estland, viser hvor viktig det var å bruke engelsk språklærer, som ekstra resurs i prosjektet. Den norske engelsk lærer kom med dette utsagnet

Sitat lærer – «i forhold til engelsk læreplan, så står det at elever må jobbe kultur fra andre land må greie å finne informasjon fra et annet land som de må bruke for å lage presentasjoner. Da får de både informasjon og får lærer mere språk også».

De norske elevene fikk spørsmålet om hva de tenkte om FYR samarbeidet med engelsklærer i SpaStudy og de svarte at det var nyttig og bra å kunne bruke engelsk og lære seg ord og uttrykk i programfag også på engelsk:

Sitat elev: «jeg synes også dette gikk veldig greit, vi hadde noen timer hver uke hvor vi fikk hjelp, litt mere veiledning om hvordan vi skulle gå frem, og det at vi da hadde engelsklæreren der som var tilstede, selv om vi ikke brukte henne hele tiden. Så når vi trengte hjelp – så var hun der for oss».

Sitat elev: «Ja, det gjorde det jo, fordi jeg måtte jo kommunisere med de fra Estland, så da måtte vi jo prate engelsk så jeg fikk mye mere ut av engelsken når vi var der (Tartu) så jeg kan si at jeg har blitt litte granne bedre, på det å snakke engelsk».

Sitat elev: «Men forsett med å ha slike oppgaver på engelsk da som går inn i programfagene, da får vi jo større kompetanse for faget vårt også. Slik tror jeg at vi kan få mere bruk for FYR samarbeidet senere også, så som at du ikke bare kan forklare deg på norsk i programfagene, men kan ord og uttrykk på engelsk, som hører til programfaget».

Begge elevene ble videre minnet på engelsktimen de hadde etter turen til Tartu i februar og svarte:

Sitat elev: *«ja jeg husker vi gikk igjennom det høyt (EIN samstemmer – begge begynner nå å huske) ja vi fikk en god dialog i klasserommet, de andre elevene stilte spørsmål».*

Sitat elev: *«.. så ble alle med, stilte spørsmål og vi svarte, alt på engelsk, dette var innmari gøy». «Jeg har uten tvil blitt flinkere i engelsk – jeg føler meg mye sikrer i muntlig engelsk. Jeg gikk opp flere karakterer i engelsk etterpå, husker jeg».*

Flere av de ovennevnte sitater fra lærer og elever, nevner motivasjon og FYR samarbeid. Dette sitatet fra en norsk elev viser at denne typen prosjekt sees som nyttig for innlæring i alle fagene, som er med i samarbeide mellom programfag og fellesfag.

Sitat elev: *«Men fortsett med slike oppgaver, der engelsk går inn i programfagene, da får vi større kompetanse i begge fag.»*

5. Diskusjon av mine resultater

I dette kapittelet vil jeg foreta en diskusjon av mine funn opp mot yrkesdidaktikk og den yrkesdidaktiske relasjonsmodellen med utgangspunkt i min problemstilling som er:

Hvilke oppfatninger hadde yrkesfagelever og lærere av bruken av Facebook og FYR i SpaStudy, et internasjonalt samarbeidsprosjekt?

Jeg ønsker å diskutere de pedagogiske og didaktiske grep prosjektgruppen i SpaStudy valgte å bruke. Det faglige utbytte elevene fikk både i programfaget og engelsk faget. Hvordan og om FYR samarbeidet bidro til både bedre motivasjon og høyere karakter for de elevene som var med gjennom prosjektet. Og om bruken av Facebook kan bidra til bedre læring i flere fag. Ved å sammenligne svarene jeg fikk gjennom intervjuene med elever og lærere, håper jeg å finne informasjon om hvilken rolle sosiale medier kan ha for undervisningsplanlegging, elevers motivasjon, internasjonalisering og læringsutbytte. Videre ønsker jeg å bidra til utviklingen av undervisningen på min arbeidsplass, SE avdeling på Etterstad VGS.

Ved å bruke begrepene fra den yrkesdidaktiske relasjonsmodell, håper jeg på å belyse hva som er viktig å bruke i planleggingen og gjennomføringen av undervisning.

For å få en struktur i diskusjonen, velger jeg å bruke mine forsknings spørsmål som overskrifter.

5.1 Hvordan opplevde yrkesfagelever og lærere deltakelse i SpaStudy prosjektet?

Elever, studenter og lærer syntes at SpaStudy prosjektet hadde mange gode sider, men også noen dårligere sider.

En ting som elevene trakk frem som noe positivt var måten de jobbet med SpaStudy oppgaver i klasserommet. De syntes spesielt at samarbeidet med elever og studenter i flere land og bruken av Facebook var positivt. Elevene mente at dette var et spennende, lærerikt og motiverende prosjekt spesielt da det var deres første erfaring av internasjonalt samarbeid. Lærere syntes også at samarbeidet med elever fra andre land gav motivasjon og lyst til å jobbe mer da de fikk nye utfordringer.

Betydningen av samarbeid i læringsprosessen tas også opp i faglitteraturen. Sosialt samspill og relasjoner er en av mange variabler som kan gi godt læringsmiljø (Nordal, 2010). Illeris (2012) læringstrekant har også samspill som en av sine tre dimensjoner. I samspillområdet har Illeris (2012) plassert Bourdieu (1979) som påpeker at elever har ønske om å vise sin sosiale status og få bekreftelser på dette. Som Illeris (2012) viser i sin læringstrekant, finner jeg her at elevene trekker frem samarbeidet som viktig for å kunne forstå innholdet på en bedre måte. Illeris (2012) skriver om samspilletts former, som nærmest grenseløst i variasjon, mellom den lærende og omverdenen. Med tanke på formidling av et budskap, vil samspillet være avhengig en eller annen grad av interesse hos mottakeren. En slik interesse ble skapt hos elever og studenter gjennom muligheten til å jobbe sammen i grupper på tvers av landene og at de ble nysgjerrige på hverandre etter introduksjonsvideoen. Som den ene eleven sier i intervjuet, det var innmari kult å bli kjent med nye mennesker, i andre land. Slik den finske læreren sa under intervjuet, *«min oppfatning er at studentene også likte denne måten å arbeide på og utfordringene den bød på»*. Den norske engelsklæreren bekreftet også at elevene likte å jobbe i sammen med elever fra andre land på denne måten og at de ble virkelig motivert. Dette peker på at det å erfare samarbeid med elever i andre land, med felles yrkesfaglig bakgrunn, gir elevene muligheter til å bedre se relevansen i fagene.

Funn i intervjuene, viser at elever og lærere reflekterte over begrensningen på antall elever som deltok under gjennomføringen. Et par av elevene sa i intervjuet at de syntes at alle elevene i klassen burde vært med hele tiden. Engelsklæreren påpekte at det var mest motiverende for de elevene som fikk være med hele veien, disse fikk et langt større utbytte av å være aktive i hele prosjektet. Men læreren sa også at prosjektet virket motiverende for hele klassen og ønsket seg slike internasjonale prosjekter også i fremtiden, i sammen.

Da prosjektgruppen planla SpaStudy, måtte denne ta noen valg før oppstart. Ett av disse valgene var antall elever, grupper og antall posteringer på siden, som ikke måtte bli uoversiktlig. Slik at det ble bestemt at kun 18 elever og studenter (6 stykk fra hvert land) kunne delta direkte i prosjektet. De resterende elever og studenter måtte være tause medlemmer. Læreren fra Estland valgte da sin egen løsning på dette, som var at alle elevene fikk delta å jobbe på Facebook, men på en separat Facebook side. På denne siden begrenset hun deltakelsen til de andre elevene i Estland. Disse elevene fortsatte å jobbe med spa markedsføring, men ikke sammen med de finske og norske elevene.

Disse resultatene viser til at man bør ta med alle elever, ikke å begrense til en liten kjerne. Dette støttes av litteraturen om erfaringsbasert læring (Bjerknes, 2002) som sier at læring krever en kombinasjon av handling og refleksjon.

Når noen få elever får være med gjennom hele prosjektet, kan dette gi disse elevene sterkere sosial posisjon i klassen. Bourdieu (1979) trekker frem i sine tanker betydningen av sosiale posisjoner i det sosiale rommet.

Alderen på deltakerne var også noe som en lærer tok opp til diskusjon, på grunn av at elevene var på forskjellige stadier i utdannelsen. De finske studentene var i sitt andre studieår i en bachelor utdanning innen hotel og reiseliv. De norske elevene var på vg 1 nivå og til slutt, de estniske elevene var på et nivå som lignet det norske vg 2. En lærer viser til at oppgavene ble løst forskjellig på grunn av dette og forskjellen i utdannings systemet mellom Estland på sin side og Finland og Norge. En av studentene kommenterer også effekten av kulturforskjellene mellom landene, dette kom spesielt godt frem i Tartu når elever, studenter, lærere og prosjektledelsen møttes. Ett eksempel fra møtet var at både de finske og norske elevene selv presenterte for gruppen på engelsk. Den estniske læreren tok ordet fra sine elever og presenterte deres arbeide selv. Slik fikk de estniske elevene mindre erfaringsbasert læring (Bjerknes, 2002).

Forskjellen i alder og kulturell bakgrunn vil utgjøre didaktiske forutsetninger (Bjørndal og Lieberg, 1978) og bør dermed vurderes når man planlegger internasjonale samarbeids prosjekter.

5.2 Hvilke positive og negative sider hadde bruken av Facebook som et læringsverktøy for yrkesfagelever og lærere?

Alle elevene som deltok sa at de var positive til bruken av Facebook som læringsverktøy. Ikke bare elevene syntes at det var positivt å bruke Facebook, lærer sa også i intervjuet at bruken av Facebook virket motiverende for dagens elever.

En av de positive sidene som elevene tok opp med bruken av Facebook i SpaStudy, var at de fikk lov å bruke Facebook på en ny måte, som et læringsverktøy. For noen betydde det at de hadde fått større forståelse at sosiale medier også kan brukes til samarbeid i skolen. Erfaringene med Facebook i SpaStudy gjorde også at elevene fikk et mer kritisk syn på sosiale medier.

I Krokan (2012) sin bok finner jeg støtte for at Facebook kan bidra til å holde konsentrasjonen oppe og dermed bidra til bedre læring. Krokan mener også at vi må følge med i utviklingen i samfunnet som lærere, fordi vi skal forberede våre elever til å takle en helt annen digital hverdag enn den vi selv er vant med. Facebook kan som læringsverktøy også virke motiverende, den sosiale status økte for elevene når de deltok i prosjektet. Den ene læreren påpeker dette i intervjuet, da hun forteller om at de andre elevene i klassen var nysgjerrige på hva de to som var i Estland hadde opplevd. Videre finner jeg hos Vygotsky (Bråten, 1996) at pedagogikken må orientere seg mot morgendagen i barnas utvikling. Gjennom å ta inn Facebook inn utdanningen orientere vi oss mot fremtiden. Vygotsky (Dale, 1996) har innført begrepet sonen for den nærmeste utvikling. Denne betegner rommet mellom det utviklingsnivået barnet allerede har nådd, og det nivået det er på vei i mot. Elevene har allerede kjennskap til bruken av Facebook utenfor skolen og elevene kan sies å være i sonen for den nærmeste utvikling av nivået på Facebook bruk.

Tidligere forskning på Facebook som et læringsmiljø har også vist bruk av Facebook øker mestringssevnen og motivasjonen hos elevene (Aydin, 2012).

Mine erfaringer som lærer som bruker Facebook har også vært positive. Det har vært enkelt å ta det i bruk da elevene allerede er vant til å bruke slike sosiale medier i sin hverdag.

Elevene syntes det var spesielt fint med bruken av Facebook var at man kunne løse faglige spørsmål med å diskutere disse med andre elever og på Facebook få direkte tilbakemeldinger i nåtid. Videre mente de at bruken av Facebook gav mange nye muligheter sammenlignet med andre digitale læringsplattformer, som for eksempel iT`s Learning. I Facebook var det mulig å ha alt på ett og samme sted og at de slapp å laste opp ett og ett dokument. Kommentarfeltet i Facebook gjør det mulig å få og gi kommentarer og å stille spørsmål fortløpende.

Det virker som om at Facebook er et verktøy som er brukervennlig i en skolehverdag, alle tråder er tilgjengelig når eleven ønsker å fortsette samtalen med flere elever samtidig, der og da i øyeblikket. Dette med å være i samme «rom» kan også legge til rette for en raskere vurdering og tilbakemelding fra meg som lærer, i øyeblikket.

Elevene trakk også frem begrensinger som Facebook har som læringsverktøy. Blant annet sier en elev at mengden av kommentarer fort kan bli for stor og uoversiktlig og at

elevene gir opp. Den samme eleven reflekterte også over at de fleste ungdommer i dag har Facebook privat. Da de bruker Facebook i klasserommet dukker de private meldingene også opp og elevene blir forstyrret av dette slik at konsentrasjonen blir borte.

Den forstyrrende faktor at elevene får private meldinger inn på Facebook når de må holde fokus er klart en negativ side av bruken av Facebook i undervisningen.

Den ene av lærerne påpekte at bruken av Facebook skal være et komplement i undervisningen og mener at en kombinasjon av læringsverktøy er viktig, for å få variasjon og skape engasjement hos elevene. Dette kan også være avhengig av hvilke oppgaver og mål du ønsker å løse som lærer, fortsetter hun.

Derfor kan det være relevant å tenke i gjennom de ulike faktorene i den didaktiske relasjonsmodellen da man planlegger å bruke Facebook i undervisningen.

5.3 Hva sier yrkesfagelever og lærere om FYR samarbeidet i SpaStudy prosjektet?

I SpaStudy jobbet programfaglærer sammen med engelsklærere, i alle tre landene. I Norge var det en del av FYR samarbeidet. Den norske engelsklæreren uttrykte at FYR samarbeidet mellom programfaglærer og engelsklærer ble bedre som følge av deltakelsen i SpaStudy. Den samme læreren tok opp at ett av læreplanmålene i engelsk er at elevene må jobbe med kulturer fra andre land og må greie å finne informasjon fra et annet land, for å lage presentasjoner.

De norske elevene syntes at FYR samarbeidet i SpaStudy var nyttig fordi de måtte bruke engelsk som felles språk i prosjektet sammen med elevene fra de andre landene og at de fikk lære seg nye ord og faguttrykk på engelsk. Dette gav også elevene større kompetanse i programfaget. Elevene fra Norge måtte presentere oppholdet i Estland for de andre i klassen på engelsk. Dette kommenterte de som både morsomt og lærerikt da alle elever engasjerte seg og stilte spørsmål. Den ene eleven påpekte også at den ble sikrere på engelsk muntlig og gikk opp flere karakterer i engelsk i etterkant av SpaStudy. Ett av elevintervjuene ble avsluttet med at eleven sa: *«fortsett med slike oppgaver, der engelsk går inn i programfagene, da får vi større kompetanse i begge fag»*.

SpaStudy prosjektet har vist at FYR-prosjekter kan være med på å skape en mer relevant opplærings situasjon for elever ved yrkesfaglinjer. I SpaStudy kombinerte vi bruken av Facebook med både markedsføring og salg sfaget med engelskfaget, eleven fikk trening i å finne kjennetegn på god og dårlig markedsføring. Videre fikk de også trent opp sin engelske uttale pluss lese og skriveferdigheter i engelsk, da de brukte det engelske språket aktivt over tid i både engelsk og programfaget.

Ved å bruke begrepene fra den både den didaktiske relasjonsmodellen og den yrkesdidaktiske relasjonsmodellen på erfaringene fra SpaStudy, skal jeg belyse betydningen av å bruke disse i planlegging av undervisning og i FYR prosjekter.

Yrkesfunksjoner / Yrkesoppgaver er ikke med i den didaktiske relasjonsmodellen. Men de er i sentrum av den yrkesdidaktiske relasjonsmodellen og omgir modellen (Hiim og Stålhane, 2018). Det betyr at yrkesfunksjoner og yrkesoppgaver skal være styrende i relasjon til de andre faktorene. Yrkesutdanningen må være basert på hvilke ferdigheter og kunnskaper som elevene trenger for å kunne utføre yrket. I SpaStudy var faget markedsføring og salg i sentrum og prosjektspråket var engelsk som også er en ferdig som de trenger i yrkene innen service og samferdsel.

Målet i SpaStudy var å la elevene selv finne gode markedsførings sider for spa hotell i sitt hjemland, de måtte finne målgruppen hotellet forsøkte å nå.

Her trakk den norske læreren frem 4 av kompetansemålene for engelskfaget:

*uttrykke seg på en nyansert og presis måte med god flyt og sammenheng, tilpasset formål og situasjon

*lytte til og forstå sosiale og geografiske varianter av engelsk fra autentiske situasjoner

*innlede, holde i gang og avslutte samtaler og diskusjoner om allmenne emner og faglige emner knyttet til eget utdanningsprogram

*fordype seg i et faglig emne innenfor eget utdanningsprogram og presentere dette

Læreforutsetninger for elevene som deltok i SpaStudy var forskjellig. De hadde forskjellig alder og var i forskjellige nivå i utdannings løpet. Sammenlignet med elevene i Norge, var elevene i Estland var også på et høyere nivå og studentene fra Finland var på 2 året av sin 3 årige bachelor utdanning i Hotel og reiseliv. Prosjektgruppen

diskuterte dette før oppstart og kom frem til at siden markedsføring og salg var noe som alle elevene hadde i sine fagplaner, ville ikke alder og nivå få for store konsekvenser.

Læreprosessen i SpaStudy hadde som mål å utvikle yrkeskompetanse. Aktivitetene ble planlagt i detalj i en ukeplan. Facebook ble brukt som et arbeidsverktøy for å kunne dele og analysere data.

Rammer i SpaStudy var blant annet at kun to elever fra hvert land, jobbet i grupper på seks, de var totalt tre grupper. Videre rammer var at felles språk var engelsk, dette gjorde at også engelsklærer ønsket å være med, slik at det ble et FYR samarbeid med programfaglærer og engelsklærer. Markedsføringen elevene fant om de forskjellige spa tilbudene representerte samarbeid med arbeidslivet utenfor skolen.

Vurderingen av elevene og deres yrkeskompetanse ble gjort i flere omganger i SpaStudy. Først da elevene selv valgte ut de beste video innslagene, trinn 1. Neste var at de måtte poste innlegg minst 2 ganger i uken i 2 uker, hver gruppe måtte kommentere og like minst 4 andre innlegg fra de 2 andre gruppene i 2 uker, trinn 2. I uke 4 ble totalt 6 elever / studenter samlet i Estland og de gikk igjennom alle postinger og reflekterte i sammen. Lærerne vurderte kvaliteten på arbeidet som eleven utførte og engasjementet de viste i samarbeidet, trinn 3. Som neste trinn i vurderingen av mine elever, trinn 4, ble turen til Estland presentert på engelsk ovenfor de andre elevene. Her trakk de frem egne opplevelser, sine funn og svarte på spørsmål, på engelsk. Dette gjorde at engelsk lærer fikk en mulighet til å vurdere disse 2 elevene i både muntlig og skriftlig engelsk.

I det faglige **innhold** i SpaStudy legger jeg hva elevene skulle gjøre disse 4 prosjektukene, altså jobbe sammen med elever fra Estland og Finland i en lukket Facebook gruppe. Der skulle de få brukt sine fagkunnskaper innen markedsføring og salg og sine kunnskaper i engelsk skriftlig og muntlig til å blant annet finne kjennetegn for markedsføring og hvilke målgrupper spa stedene ønsket å nå ut til.

Ett av felles læreplanmålene for de norske elevene var at de skal kunne bruke digitale verktøy for å styrke språklæringen. Deltakelsen i SpaStudy bidro til å nå dette målet. Sitat norsk elev: *«Og dette med kompetansemålene, de sitter mye bedre, at vi måtte tenke mye mer når vi skulle poste på Facebook. Viktig å forstå hva er det egentlig vi poster, hvorfor og til hvem».*

5.4 Hva kunne vært gjort annerledes

En av de tingene om kunne vært gjort annerledes var at jeg hadde intervjuet flere elever, blant annet elever fra Estland og de elever som ble sittende på sidelinjen og ikke fikk deltatt aktivt gjennom hele prosjektet. Utvalget respondenter var 2 av mine elever og 2 studenter fra Finland, 3 lærere (1 fra Estland, 1 fra Finland og 1 fra Norge). I etterkant ser jeg at utvalget av elever burde vært større. Da det kun er de elevene og studentene som var med helt til slutt som er representert her. I min egen klasse var det 10 elever som ikke fikk være med på mer enn å lage introduksjonsvideo. Det var kun 6 elever som jobbet med SpaStudy frem til og med siste uken, til slutt kun de 2 som ble med til Estland. Da gjennomføringen av intervjuene ble gjort, var det kun de to som var med til Estland som ville stille opp som respondenter. Resten av de 6 elevene som jobbet på grupper sammen, hadde søkt seg over til andre skoler eller valgt å bli lærlinger. Om jeg hadde intervjuet flere av elevene fra SpaStudy hadde jeg sannsynligvis fått andre svar.

Hvis det hadde vært mulig skulle elevene helst ha vært på samme nivå, faglig og aldersmessig. Da hadde det vært enklere å sammenligne og ha like vurderingskriterier.

En annen ting som kunne hva vært løst annerledes, er hvem som gjennomførte intervjuene. Jeg var både kontaktlærer og med i prosjektgruppen i SpaStudy og dette kan ha påvirket hva elevene og lærerne svarte meg under intervjuene. Hvis man skulle ha prøvd å være mest mulig nøytral, burde en utenforstående ha gjennomført intervjuene.

6. Konklusjon og veien videre

Yrkesfag i dag sliter med høyt frafall og derfor blir det ekstra viktig at de yrkesfaglige elevene får muligheten til å oppleve en god lærings situasjon, med relevans mellom yrkesfag og fellesfag. Praktisk og faglig relevant undervisning kan gjøre elevene mer oppdatert på hvordan det er ute i arbeidslivet.

I denne oppgaven har jeg ønsket å undersøke hvorfor og hvordan bruk av et internasjonalt samarbeidsprosjekt i undervisningen i service og samferdsel og engelsk kan bidra til å utvikle undervisningen til å bli mer praksisorientert og relevant og bidra til læring og motivasjon blant elever, gjennom å intervjuer elever og lærere som deltok i SpaStudy.

Problemstillingen for denne oppgaven var:

Hvilke oppfatninger hadde yrkesfagelever og lærere av bruken av Facebook og FYR i SpaStudy, et internasjonalt samarbeidsprosjekt?

Hovedfunnene kan oppsummeres slik:

- Yrkesfagelever og lærere synes deltakelsen i SpaStudy var lærerikt og motiverende.

Gjennom intervjuene kom det frem at både elever og lærere opplevde at SpaStudy hadde mange gode sider, men også noen dårligere sider. Elevene sa at spesielt samarbeidet med elever fra flere land og bruken av Facebook var positivt. Lærerne syntes også samarbeidet gav økt motivasjon hos elevene. Men både elevene og lærerne reflekterte over det at ikke alle elever i klassen fikk være med hele veien.

- Yrkesfagelever og lærere var positive til bruken av Facebook som et læringsverktøy.

Alle elevene sa at de var positive til bruken av Facebook som læringsverktøy og en lærer sa også at bruken av Facebook virket motiverende for elever. En negativ side med bruken av Facebook var den store mengden kommentarer og at private meldinger kan virke forstyrrende på læringen.

- Både elever og lærer oppfattet FYR samarbeidet vellykket og anbefaler videre bruk av slike samarbeid.

I SpaStudy jobbet programfaglærer sammen med Engelsk lærere i alle tre land. I Norge av dette en del av FYR samarbeidet og engelsk lærer uttrykket at FYR samarbeidet var bedre på grunn av SpaStudy. De norske elevene syntes FYR samarbeidet nyt fordi de måtte bruke engelsk som felles språk i SpaStudy.

Denne studien viser at et yrkesrettet internasjonalt samarbeid på engelsk og bruken av Facebook som et didaktisk verktøy oppfattes som positivt og kan bidra til å gjøre yrkesfaglig undervisning mer relevant og motiverende.

Resultatene og erfaringene fra SpaStudy har blitt presentert av meg på to NordYrk konferanser en i Norge 2014 og en i Finland i 2015.

På konferansen i Norge koblet en av mine kollegaer og jeg i en workshop i sammen erfaringer fra SpaStudy med behovet for de endringer vi mener må til i undervisningen slik at elevene føler relevans i fagene.

På konferansen i Finland var jeg med å arrangere en workshop om SpaStudy og bruken av Facebook i internasjonalt samarbeid sammen med LeWiCo sin prosjektleder Annica Isacsson.

På Etterstad VGS har resultatene fra SpaStudy blitt presentert til alle lærere på skolen som et innlegg av engelsklærer og meg på en planleggingsdag, hvor FYR samarbeidet var hovedtemaet.

Denne oppgaven viser at det kan være behov å forske mer på FYR samarbeid i fremtiden. Vi trenger for eksempel å vite mer om de ulike måter som fellesfagene og yrkesfagene kan samarbeide på. Og hvordan dette samarbeidet kan planlegges og tilrettelegges på en god måte.

De endringer som er foreslått i de nye læreplanene for yrkesfagene, gjør at FYR samarbeidet bør komme enda mer i fokus fra 2020. Viktigheten av å sy i sammen fagene skriver Hiim og Stålhane om i sitt kapittel: «Det er mangel på sammenheng og integrasjon mellom ulike fag, ulike læringsarenaer og mellom praktiske og teoretiske deler av utdanningsinnholdet. Fellesfagene er ofte i liten grad relatert til de aktuelle

MAYP 5900

yrkene og til yrkespraksis. Også programfagene utilstrekkelig relatert til yrkene og til yrkespraksisen» (Hiim og Stålhane 2018, s 139).

Litteraturliste:

- Aydin, S. (2012). A review of research on Facebook as an educational environment. *Education Tech Research Dev* 60, 1093-1106. <http://dx.doi.org/10.1007/s11423-012-9260-7>
- Bjerknes, E. (2002). *Experiential Learning*. In T. Inglar, E. Bjerknes, R. Lappen, & T. Tobiassen (Ed.), *Learning & counselling*. (pp. 7-18). Lithuania; Vytautas Magnus University.
- Bjørndal, B. & Lieberg, S. (1978). *Nye veier i didaktikken?* Oslo: H. Aschehoug & Co
- Bourdieu, P. (1995). *Disktingsjonen: en sosiologisk kritikk av dømmekraften*. Oslo: Pax Forlag A/S.
- Bråten, I. (1996). *Vygotsky i pedagogikken*. Gjøvik: Cappelen Akademiske Forlag.
- Bråten, I. og Thurmann-Moe, A. C. (1996). *Den nærmeste utviklingssonen som utgangspunkt for pedagogisk praksis*. I Bråten, I. (red.) *Vygotsky i pedagogikken*. (s. 123-143) Gjøvik: Cappelen Akademiske Forlag.
- Dale, E. L. (1996). *Læring og utvikling – i lek og undervising*. I Bråten, I. (red.) *Vygotsky i pedagogikken*. (s. 43-73) Gjøvik: Cappelen Akademiske Forlag.
- Enjolras, B., Karlsen, R., Steen-Johnsen, K. & Wollebæk, D. (2013). *Liker – Liker ikke: sosiale medier, samfundnsengasjement og offentlighet*. Oslo: Cappelen Damm A/S.
- Fink, H. (2000). *John Dewey*. Viborg, Nørhaven A/S
- Grønmo, S. (2010). *Samfunnsvitenskapelige metoder*. Bergen: Fagbokforlaget.

- Halvorsen, K. (2012). *Å forske på samfunnet*. Oslo: J.W.Cappelens Forlag A/S
- Haugseth, J.F. (2013). *Sosiale medier i samfunnet*. Oslo: Universitetsforlaget A/S
- Hiim, H. og Hippe, E. (2007). *Å utdanne profesjonelle yrkesutøvere*. Oslo: Gyldendal akademiske.
- Hiim, H. og Stålhane, J. (2018). *Yrkesdidaktisk aksjonsforskning*. I Christensen, H., Eikeland, O., Hellne-Halvorsen, E.B. og Lindboe, I.M. (red.), *Vitenskaplighet og kunnskapsforståelse i profesjonene*. (s. 137-156). Oslo: Universitetsforlaget
- Illeris, K. (2012). *Læring*. Oslo: Gyldendal Norske Forlag A/S
- Imsen, G. (2006). *Lærerens verden*. Oslo: Universitetsforlaget A/S
- Isacsson, A. (2016). *Learning with companies (LeWiCo) through the use of Facebook in the context of vocational hospitality education and digital spa marketing*. *Nordic Journal of Vocational Education and Training*, 2016
- Krokan, A. (2012). *Smart læring*. Bergen:Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke A/S.
- Kunnskapsdepartementet (1998) Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa.
Hentet fra: https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61#KAPITTEL_1
- Kvale,S. og Brinkmann,S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju*. Polen: Gyldendal Norske forlag A/S
- Meld St. 20 (2012 – 2013). *På rett vei. Kvalitet og mangfold i fellesskolen*. Oslo
Kunnskapsdepartementet
- Nilsen, S.E. og Haaland, G. (2013). *Læring gjennom praksis*. Kolding: Pedlex Norsk Skoleinformasjon

Nordahl, T. (2010). *Eleven som aktør*. Oslo, Universitetsforlaget A/S

Nyen, T. og Tønder, A.H. (2014). *Yrkesfagene under press*. Oslo, Universitetsforlaget A/S

Ogden, T. (2009). *Sosial kompetans og problematferd i skolen*. Polen: Gyldendal Akademisk, Gyldendal Norske Forlag A/S

Sverdrup, S. (2014). *Evaluering, tilnærming og eksempler*. Polen: Gyldendal Norske Forlag A/S

Utdanningsdirektoratet. (2014). *Rammeverk for FYR-prosjektet*. Hentet fra:

<https://www.udir.no/globalassets/upload/fyr/rammeverk-fyr.pdf>

Utdanningsdirektoratet. (2016). *FYR – Fellesfag, yrkesretting og relevans (2014-2016)*. Sluttrapport fra Utdanningsdirektoratet

https://www.udir.no/globalassets/filer/utdanningslopet/vgo/fyr-sluttrapport_010917.pdf(sist oppdatert: 15.08.2018)

Wallenius, H. (2018, 5 mars). *Gjør store endringer for elever på yrkesfag*. hentet fra <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/e1eR5M/gjoer-store-endringer-for-elever-paa-yrkesfag>

Vedlegg 1:**Intervjuguide LeWiCo 2013 / 2014 prosjektet SpaStudy**

Jeg ønsker å starte intervjuene med en god introduksjon (et blick tilbake) da dette er lang tilbake for både elever og lærere:

Ett blick tilbake, høsten 2013 var dere med i prosjektet SpaStudy, dette ble gjennomført på Facebook på egen lukket gruppe, sammen med studenter fra Finland, Estland og Norge. Slik ser dette ut satt opp i en tabell:

Tabell 1: Oversikt over gjennomføring / aktiviteten i SpaStudy på Facebook

2013	
Uke 44	<ul style="list-style-type: none"> - SpaStudy introduseres i klassene - 2 studenter velges fra hvert land (n=6) - Videoklipp av hvert par
Uke 45 & 46	<ul style="list-style-type: none"> - Postings på Facebook, 2 pr uke - Kommentar av andre, minst 4 og 2 par
Uke 47	<ul style="list-style-type: none"> - Gjennomgang av alle postings og kommentarer
Uke 49	<ul style="list-style-type: none"> - Ett par fra hvert land utpekes som vinnere av gruppen.
2014	
Uke 7	<ul style="list-style-type: none"> - Vinnere møtes i Tartu, Estland.

*Tabell hentet fra prosjektleder Annica Issacson presentasjon 2014 Tartu, Estland

Som vist så startet dette opp uke 44 – 2013. Det startet med at dere selv valgte par fra egen klasse, deretter fikk dere til lov å presentere dere i en kort videosnutt hvor dere også fortalte hvorfor dere ønsket å delta.

I løpet av ukene 45 og 46 skrev hvert par to innlegg på FB, med en lenke til SPAet dere valgte ut å se nærmere på fra et markedsførings synspunkt og i forhold til behov hos kunden, i kompetansemål fra VG1 SE står disse 4 målene:

- bruke sentrale bestemmelser i regelverket som er relevant ved markedsføring og salg i forbrukermarkedet
- bruke behovsteori og motivasjonsbegrepet til å avdekke og tilfredsstille kunders behov
- forklare og bruke begrepene marked og markedsføring, og utarbeide en enkel markedsplan
- bruke relevante digitale verktøy til informasjonsinnhenting

Etter å selv å postet på FB måtte hvert par kommentere minst fire andres innlegg, saklig og med tanke på kompetansemålene. Så i uke 47 gikk alle igjennom innlegg, kommentarer og så vurdere hva de hadde lært med tanke på, samarbeid på tvers av

landegrenser, felles språk engelsk, FB som et verktøy å lære med og hvilke problem dere oppdaget med denne måten å jobbe på. (dere skrev her et refleksjonsnotat)

Dere var blant de 6 elevene som ble trukket ut til å være med til Tartu i Estland der dere laget en liten film om SpaStudy.

For bruk for elever:

- Etter tilbakeblikket, hvilke positive tanker har du nå om SpaStudy?
- Facebook som læringsverktøy, hvor godt syns du dette fungerte?
- Felles språk var engelsk, hva syns du om dette?
- Hvordan var det å samarbeide med studenter fra Finland, Estland og Norge?
- Jeg har nevnt fire kompetansemål, hva husker du av å løse dem etter SpaStudy?
- Kan du reflektere over hva SpaStudy har gitt for deg i ettertid?
- Hvordan syns du fellesfaglærer løste oppgaven / undervisningen underveis?
- Hvis du skal tenke over, hva var det i SpaStudy som ikke fungerte så bra?
- Hvordan syns du Facebook kan brukes i undervisningen, generelt?

For bruk til alle lærere:

- Etter tilbakeblikket, hvilke positive tanker har du nå om prosjektet?
- Hva fikk du ut av prosjektet?
- Hvis du reflekterer over hva vi gjorde i SpaStudy, har du endret noe i din undervisning?
- Hvilke endringer har du gjort?
- FYR er et satsingsområde på vår skole, mener du at SpaStudy bidro til bedre relevans i ditt fag mot programfagene?
- Syns du at SpaStudy bidro til å øke elevens forståelse i ditt fag? Viste de større interesse i disse ukene?
- Hvordan kan SpaStudy ha bidratt til karaktersetningen i ditt fag?

- Bruker du Facebook i din daglige undervisning? Bruker du andre sosiale medier?

Vedlegg 2:

Interview guide LeWiCo 2013/2014 project SpaStudy

I want to start interviews with a good introduction (a glance back) as this is long back for both students and teachers:

One glance back, in autumn 2013 were you involved in the project SpaStudy, this was carried out on Facebook on their closed group, along with students from Finland, Estonia and Norway. How this looks set up in a table:

Table 1: Summary of implementation / activity in SpaStudy on Facebook 2013

week 44
- SpaStudy introduced in classes
- 2 students selected from each country (n = 6)
- Video clips of each pair
Week 45 & 46
- Postings on Facebook, 2 per week
- Comment by others, at least 4 and 2 pairs
week 47
- Review of all postings and comments
week 49
- One pair from each country designated as winners of the group.
2014
week 7
- Winners meet in Tartu, Estonia.

* Table taken from project Annica Issacson presentation 2014 Tartu, Estonia

As shown so started this up week 44 - 2013. It started with that yourselves chose pair of separate class, then made you allowed to present you in a short video clip where you also told why you wanted to participate.

During weeks 45 and 46 wrote each pair two posts on FB, with a link to the spa you chose to look at from a marketing point of view and in terms of customer needs, the competence of VG1 SE stands these four objectives:

- use key provisions in the regulations which are relevant for the marketing and sales in

the consumer market

- use needs theory and the concept of motivation to identify and satisfy customer needs
- explain and use the concepts of market and marketing, and develop a simple marketing plan

- use relevant digital tools for information gathering

After even posted on FB had every couple comment on at least four other people's posts, objectively and in terms of competency goals. Then in week 47 went all through posts, comments, and then consider what they had learned in terms of cooperation across national borders, common language English, FB as a tool to learn with and the problem you encountered with this way of working. (You wrote here a reflection paper) You were among the six students who were drawn to be with Tartu in Estonia where you made a little movie about SpaStudy.

Engelsk utgave av intervjugude:

For use by students:

- In retrospect, what positive thoughts you now about SpaStudy?
- FB as a learning tool, how well do you think this work?
- Common language was English, what do you think about this?
- How was it to work with students from Finland, Estonia and Norway?
- I have mentioned four competence, what do you remember of solving them by SpaStudy?
- Can you reflect on what SpaStudy has given to you afterwards?
- How do you think public lecturer solved task / instruction along the way?
- If you are thinking about, what it was in SpaStudy that did not work so well?
- How do you think FB can be used in teaching, in general?

For use with all teachers:

- In retrospect, what positive thoughts, you now have about the project?
- What did you out of the project?
- To reflect on what we did in SpaStudy, have you changed anything in your teaching?
- What changes have you made?
- FYR is a priority at our school, you mean SpaStudy contributed to improved relevance

in your subject against the program subjects?

- Do you think that SpaStudy helped increase students' understanding in your subject?

They showed greater interest in these weeks?

- How can SpaStudy have contributed to the evaluation of your subjects?
- Do you use FB in your daily teaching? Do you use other social media?

Vedlegg 3:

Hedvig Johannesen
Institutt for yrkesfaglærerutdanning
Høgskolen i Oslo og Akershus
Postboks 4 St. Olavs plass
0130 OSLO

Vår dato: 04.04.2016

Vår ref: 47704/3/AGH/LR

Deres dato:

Deres ref:

TILBAKEMELDING PÅ MELDING OM BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 01.03.2016. Meldingen gjelder prosjektet:

47704

Daglig ansvarlig
Student

Evaluerings av LeWiCo prosjektet SpaStudy 2013 / 2014.

*Hedvig Johannesen
Carl-Otto Samuelson*

Det fremgår at prosjektet allerede er påbegynt ved at datainnsamling er gjennomført. Personvernombudet finner dette beklagelig, og minner om at prosjekter som omfattes av meldeplikten skal meldes senest 30 dager før oppstart. Personvernombudet har vurdert prosjektet og finner at behandlingen av personopplysninger omfattes av meldeplikten iht. personopplysningsloven § 31.

Prosjektvurdering

Per telefon 01.04.2016 har studenten opplyst om at datainnsamlingen er gjennomført. Han har vært usikker på om prosjektet var meldepliktig. Vi bemerker at studenten har handlet i god tro og at personvernulempen for de registrerte er liten.

Det er gjennomført intervjuer med lærere og elever som har deltatt i prosjektet LeWiCo. Han mener at lærerne som inngår i utvalget kan identifiseres indirekte i datamaterialet.

Ifølge prosjektmeldingen skal utvalget informeres muntlig om prosjektet og samtykke til deltakelse. For å tilfredsstille kravet om et informert samtykke etter loven, må utvalget informeres om følgende:

- hvilken institusjon som er ansvarlig (HiOA)
- prosjektets formål / problemstilling
- hvilke metoder som skal benyttes for datainnsamling
- hvilke typer opplysninger som samles inn
- at opplysningene behandles konfidensielt og hvem som vil ha tilgang
- at det er frivillig å delta og at man kan trekke seg når som helst uten begrunnelse
- dato for forventet prosjektslutt (30.4.2017)
- at data anonymiseres ved prosjektslutt
- hvorvidt enkeltpersoner vil kunne gjenkjennes i den ferdige oppgaven (se kommentar nedenfor)
- kontaktopplysninger til student og veileder.

Dersom deler av denne informasjonen ikke er gitt til informantene i forkant av intervjuene, forutsetter vi at studenten informerer dem i etterkant, skriftlig eller muntlig.

Vi ber studenten og veileder vurdere hvorvidt lærere og elever kan bli gjenkjent i publikasjonen (for eksempel ved å søke mer informasjon om prosjektet på Internett). Dersom dette er tilfelle, forutsetter vi at det hentes inn samtykke til dette.

Personvernombudet legger til grunn at forsker etterfølger Høgskolen i Oslo og Akershus sine interne rutiner for datasikkerhet. Dersom personopplysninger skal lagres på privat pc, bør opplysningene krypteres tilstrekkelig.

Skype er databehandler for prosjektet. Høgskolen i Oslo og Akershus skal inngå skriftlig avtale med Skype om hvordan personopplysninger skal behandles, jf. personopplysningsloven § 15.

For råd om hva databehandleravtalen bør inneholde, se Datatilsynets veileder: <http://www.datatilsynet.no/Sikkerhet-internkontroll/Databehandleravtale/>. Dersom datainnsamling ikke var blitt gjennomført, ville vi anbefalt å benytte andre metoder, ettersom innsamling av data via Skype ikke er optimalt med tanke på konfidensialitet og informasjonssikkerhet.

Dersom prosjektet hadde blitt meldt senest 30 dager før datainnsamlingen startet, ville vi som personvernombud kunnet gi råd for ivaretagelse av informantenes personvern i for eksempel rekruttering av informanter, å forske på egen arbeidsplass og forhold relatert til taushetsplikt.

Forventet prosjektslutt er 30.04.2017. Ifølge prosjektmeldingen skal innsamlede opplysninger da anonymiseres. Anonymisering innebærer å bearbeide datamaterialet slik at ingen enkeltpersoner kan gjenkjennes. Det gjøres ved å:

- slette direkte personopplysninger (som navn/koblingsnøkkel)
- slette/omskrive indirekte personopplysninger (identifiserende sammenstilling av bakgrunnsopplysninger som f.eks. bosted/arbeidssted, alder og kjønn)
- slette lyd- bilde- og videoopptak

Vi gjør oppmerksom på at også databehandler (Skype) må slette personopplysninger tilknyttet prosjektet i sine systemer. Dette inkluderer eventuelle logger og koblinger mellom IP-/epostadresser og besvarelser.

Avslutning

Personvernombudets vurdering forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i meldeskjemaet, korrespondanse med personvernombudet, samt personopplysningsloven med forskrifter.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, <http://www.nsd.uib.no/personvern/meldeplikt/skjema.html>. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database, <http://pvo.nsd.no/prosjekt>.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 30.04.2017, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Vi anbefaler at institusjonen ser på sine rutiner for å gi informasjon om meldeplikten til sine ansatte og studenter.

Ta gjerne kontakt dersom noe er uklart.

Vennlig hilsen

Kjersti Haugstvedt

Agnete Hessevik

Kopi:
Fakultet for helse- og sosialvitenskap, Høgskolen i Sørøst-Norge

Carl-Otto Samuelson